

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare, lag om ändring av 4 § i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare och lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ändras. Till lagen fogas bestämmelser om uppgörande av gårdsvisa serviceplaner för genomförande av avbytarservice samt om gårdsspecifik handledning av lantbruksavbytare. Den lokala enheten ska tillsammans med lantbruksföretagaren se till att en serviceplan görs upp och likaså sköta om att de lantbruksavbytare som anvisas gården får handledning i avbytararbetena på den.

I lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare intas de viktigaste grunderna för bestämmande av en husdjursenhet som inverkar på rätten till semester. På samma sätt som nu utfärdas mera detaljerade bestämmelser om hur många djur som bildar en husdjursenhet genom förordning av statsrådet. Rätten till semester förutsätter även i fortsättningen att gården har minst fyra husdjursenheter.

Det föreslås att bestämmelserna om finansieringen av avbytarserviceverksamheten delvis ses över i syfte att förenkla grunderna för den ersättning som staten betalar för kostnaderna för den lokala förvaltningen. Därtill görs ändringar i bestämmelserna om ersättande av kostnaderna för avbytarservice. Enligt förslaget ska en kommun som i förskott fått en alltför stor ersättning av staten

återbetala det överbetalda beloppet till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) och inte längre till staten. De erhållna medlen använder LPA direkt för betalning av nya ersättningar av staten. På samma gång preciseras bestämmelserna om ersättning av staten.

I lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare görs dessutom justeringar av närmast teknisk natur genom vilka bestämmelsernas struktur och språkdräkt förtydligas. I lagen görs likaså sådana ändringar som grundlagen förutsätter samt sådana som är nödvändiga på grund av att annan lagstiftning har ändrats.

Till lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare fogas ett i grundlagen förutsatt bemyndigande att genom social- och hälsovårdsministeriets förordning föreskriva om avbytarservicens maximikvantitet. Till lagen om försök med vikariehjälp för renskötare fogas ett motsvarande bemyndigande som gäller fastställande av maximiantalet vikariehjälpstimmar som en renskötare kan få ersättning för.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2011.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Serviceplan och handledning för avbytare	4
Bestämmande av husdjursenhet	5
Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen	5
Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbytar-service	5
2.2 Bedömning av nuläget	6
Serviceplan och handledning för lantbruksavbytare	6
Bestämmande av husdjursenhet	6
Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen	6
Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbytar-service	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 De viktigaste förslagen.....	7
Serviceplan och handledning för avbytare	7
Bestämmande av husdjursenhet	8
Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen	8
Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbytar-service	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
4.1 Ekonomiska konsekvenser	8
Serviceplan och handledning för avbytare	8
Bestämmande av husdjursenhet	9
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	9
4.3 Samhälleliga konsekvenser	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	9
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG	10
1.1 Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare.....	10
1.2 Lag om ändring av 4 § i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	21
1.3 Lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare	21
2 IKRAFTTRÄDANDE	21
LAGFÖRSLAG	22
Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	22
Lag om ändring av 4 § i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	30
Lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare.....	31
BILAGA	32
PARALLELLETEXTER	32
Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	32
Lag om ändring av 4 § i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	48
Lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare.....	49

FÖRORDNINGSUTKAST	50
Statsrådets förordning om ändring av förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare	50

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering hade antecknats följande mål för utveckling av avbytarserVICEN: Antalet semesterdagar för lantbruksföretagare utökas med en dag från ingången av 2008 och med ytterligare en dag från ingången av 2010. Regeringen börjar stegvis genomföra de förslag som framförts av arbetsgruppen för utveckling av avbytarserVICEN för lantbrukare. Ett avbytarssystem för pälsdjursuppfödare skapas och ett försök med vikariehjälp för renskötare genomförs. Statsminister Mari Kiviniemis regering fortsätter genomförandet av den föregående regeringens program.

Att utveckla avbytarserVICEN för lantbrukare fanns uppställt som mål även i programmet för statsminister Matti Vanhanens I regering. Av den orsaken tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att utreda möjligheterna att utveckla avbytarserVICEN för lantbrukare. Arbetsgruppen gav sin rapport (SHM rapporter 2006:40) i juli 2006.

Under statsminister Matti Vanhanens II regering utökades antalet semesterdagar i enlighet med regeringsprogrammet med en dag 2008 och med ytterligare en dag 2010. År 2008 genomfördes det av arbetsgruppen för utredning av möjligheterna att utveckla avbytarserVICEN för lantbrukare gjorda förslaget om att utsträcka rätten till vikariehjälp för deltagande i möte för en producentorganisations förtroendeorgan att även gälla organisationens möten på landskapsnivå. Tidigare kunde vikariehjälp fås bara för deltagande i riksomfattande eller internationella möten. År 2010 ändrades läroavtalsutbildningen för avbytare till en permanent del av avbytarserVICESYSTEMET och samma år genomfördes avbytarserVICESYSTEMET för pälsdjursuppfödare och försöket med vikariehjälp för renskötare.

I enlighet med regeringsprogrammet fortsätter genomförandet av de av arbetsgruppen för utveckling av avbytarserVICEN gjorde förslagen i sådan omfattning som är möjlig med beaktande av statsrådets rambeslut och det

anslag som för ändamålet reserveras i budgetpropositionen för 2011. Avsikten är att under den återstående regeringsperioden genomföra de av arbetsgruppens förslag som gäller uppgörande av serviceplaner, gårds-specifik handledning av lantbruksavbytare och ändring av definitionen på husdjursenheter i syfte att underlätta hästföretagares möjligheter att få semester.

De förslag som arbetsgruppen för utveckling av avbytarserVICEN har gjort inriktar sig i huvudsak på behovet av att utveckla innehållet i avbytarserVICEN. I andra sammanhang har det uppstått behov av att exempelvis utveckla de bestämmelser som berör finansieringen. I propositionen föreslås att grunderna för betalning av statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen ändras liksom även bestämmelserna i anslutning till återbetalning av ersättning av staten.

I propositionen går man på samma gång in för att uppfylla löftet i regeringsprogrammet om att åstadkomma en bättre lagstiftningsmiljö och tydligare lagar. Det sker genom att ändra de i propositionen avsedda lagarna på det sätt som grundlagen förutsätter, genom att göra författningshänvisningarna tidsenliga så att de motsvarar gällande lagstiftning samt genom att förtydliga bestämmelsernas struktur och språkdräkt.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Serviceplan och handledning för avbytare

Lagen om avbytarserVICEN för lantbruksföretagare (1231/1996, nedan avbytarserVICELAGEN) innehåller i detta nu inga bestämmelser om uppgörande av serviceplan. I 15 § i lagen om avbytarserVICEN för pälsdjursuppfödare (1264/2009) förutsätts däremot att en serviceplan görs upp. Enligt paragrafen ska den lokala enheten tillsammans med pälsdjursuppfödaren göra upp en serviceplan för päls-

farmen, vars minimi innehåll anges i paragrafen. Om pålsdjursuppfödaren anlitar den service som den lokala enheten ordnar görs serviceplanen upp i samband med ett besök som en anställd inom den lokala enhetens förvaltning gör på farmen. I sådana fall ska serviceplanen ses över minst vart tredje år. I enlighet med 25 § i nämnda lag betalas ersättning av staten för resekostnader som uppgörande och översyn av en serviceplan orsakat.

I avbytarserviceförordningen föreskrivs om specifik vägledning av lantbruksavbytare innan en avbyttjänst börjar. Enligt den ska lantbruksföretagaren vid behov vägleda avbytare i skötseln av de göromål som hör till avbyttjänsten. Dessutom ska han ge avbytare anvisningar om speciella frågor som hänför sig till behandlingen av husdjuren samt om användningen av maskiner och anläggningar. De gällande bestämmelserna förutsätter inte att avbytare mera ingående görs förtrogen med gårdens verksamhet och produktionsmetoder.

Bestämmande av husdjursenhet

Enligt 4 § i avbytarservicelagen har en lantbruksföretagare rätt till semester om den husdjursskötsel han bedriver omfattar minst fyra husdjursenheter. I enlighet med bestämmelsen definieras husdjursenheterna för olika typer av husdjur i 1 § i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1333/1996, nedan avbytarserviceförordningen). Enligt paragrafen bildar exempelvis tre hästar en husdjursenhet. För att få semester måste en hästföretagare således ha minst 12 hästar.

Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen

Kostnaderna för den lokala förvaltningen av lantbruksavbytarservicen ersätts av statens medel på kalkylmässiga grunder. Därför lämnar de kommuner som fungerar som lokala enheter inte in någon redovisning över användningen av medlen till LPA. Om den ersättning kommunen får inte räcker till för att täcka alla förvaltningskostnader måste

kommunen finansiera den återstående delen med egna medel. Om ersättningen överstiger kostnaderna kan kommunen på motsvarande sätt använda överskottet för andra ändamål.

Statsrådet fastställer årligen det totala ersättningsbeloppet före utgången av september. Det för förvaltningskostnaderna avsedda totalbeloppet fördelas av LPA till de lokala enheterna på basis av de avbyttardagar som enheterna har ordnat. I motiveringarna till den regeringsproposition som ledde till stiftandet av den nuvarande lagen (RP 190/1996) är avsikten den att ersättningen av staten ska täcka alla kostnader för den lokala förvaltningen om verksamheten har organiserats i tillräckligt stora enheter.

När ersättningens totalbelopp fastställs ska statsrådet enligt lagen beakta följande tre faktorer. antalet avbyttardagar i hela landet, de genomsnittliga kostnaderna för de uppgifter som hör till den lokala förvaltningen samt ökningen av kostnadsnivån i enlighet med de grunder som föreskrivs i lagstiftningen om statsandelar till kommunerna.

Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbytarservice

De kostnader som ordnande av avbytarservice orsakar ersätts av statens medel enligt kostnadsgrunderna. LPA betalar månatligen ett förskott för kostnaderna för avbytarservicen till de kommuner som fungerar som lokala enheter. Enligt lagen ska kommunerna årligen ge LPA en redovisning över sina kostnader enligt bokföringen. Redovisningen ska lämnas in på våren året därpå. LPA granskar kommunens redovisning och om förskotten inte har räckt till för att täcka de verkliga kostnaderna betalar LPA skillnaden mellan kostnaderna och förskotten i form av en slutpost till kommunen. Om förskotten varit större än kostnaderna enligt bokföringen måste kommunen återbetala skillnaden till staten.

Genom en lag som trädde i kraft vid ingången av 2010 (1263/2009) reviderades bestämmelserna om fastställande och justering av förskott. Avsikten var att förskotten bättre än förut motsvarar de verkliga kostnaderna

varvid de belopp som återbetalas till kommunerna också blir mindre.

gårderna ger upphov till berättigar till ersättning av staten.

2.2 Bedömning av nuläget

Serviceplan och handledning för lantbruksavbytare

Det är viktigt för lantbruksföretagaren att kunna hålla semester i förlitan på att gården jämte djur, maskiner och anläggningar sköts av en bekant och yrkeskunnig avbytare. LPA följer regelbundet upp hur nöjda lantbruksföretagarna är med den avbytarservice de får. Enligt den senaste utredningen är företagarna i snitt ganska nöjda med servicens kvalitet, men man önskade att lantbruksavbytare skulle ha större kunskaper i fråga om exempelvis användningen av gårdens maskiner och anläggningar. Detta har även eftersträvat genom bestämmelserna om lantbruksföretagarens skyldighet att vägleda avbytare innan en avbyttjänst börjar. Vägledningen är närmast avsedd att vara en kort lägesbeskrivning som ges just innan avbyttjänstperioden börjar.

I detta nu räcker det inte alltid till med enbart vägledning för att säkerställa att avbyttjänsten utfaller väl, eftersom bland annat automatiseringen ställer större krav på avbyttjänstarbetet. Avbytare behöver dessutom en lantbruksföretagarspecifik handledning som pågår en längre tid och där lantbruksföretagaren instruerar de avbytare som anvisats gårdens så att de mera ingående behärskar arbetsuppgifterna och anläggningarna på gården. Tillsvidare har det saknats möjligheter att ge mera långvarig handledning eftersom handledningstiden inte räknas som avbytarens arbetstid vilket gör att de kostnader detta medför inte berättigar till ersättning av staten.

För att en avbyttjänst ska utfalla välgående är det likaså viktigt att ta i bruk en serviceplan i vilken antecknas de viktigaste uppgifterna om produktionsförhållandena på gården. Det är nödvändigt att lagstifta om uppgörande av serviceplan och handledning av lantbruksavbytare i synnerhet av den orsaken att man på så sätt säkerställer att de kostnader som åt-

Bestämmande av husdjursenhet

Husdjursenheten är ett centralt begrepp vid bestämmande av om en lantbruksföretagare har rätt till semester eller inte. I den gällande lagen har definitionen på begreppet helt och hållet lämnats beroende av förordningen, i lagen finns ingen som helst antydning om definitionens innehåll. De nuvarande bestämmelserna motsvarar inte det krav som framgår av 80 § i grundlagen och enligt vilket bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Av den orsaken är det nödvändigt att i avbyttjänstverklagen närmare definiera de grunder enligt vilka husdjursenheterna bestäms i förordningen.

Syftet med definitionen på husdjursenheter är att husdjursenheterna för de olika djurarterna sinsemellan ska bli mera jämbördiga så att den arbetsmängd en enskild husdjursenhet kräver är ungefär likadan oberoende av vilken produktionsinriktning det är fråga om. Den nuvarande definitionen härstammar till stor del från 1970-talet. Efter det har det skett ändringar i produktionsstrukturerna på grund av vilka det är nödvändigt att se över definitionen. I synnerhet när det gäller hästar är definitionen på husdjursenhet föråldrad, den baserar sig på en tid då hästarna var arbetshästar som inte krävde särskilt mycket skötsel. Skötseln av trav- och ridhästar i dag är betydligt mera krävande och arbetsdryg än skötseln av de forna arbetshästarna. Hästskötselarbetet har också blivit mera bindande än förut och det finns ytterst små möjligheter att automatisera arbetsuppgifterna. I olika sammanhang har det kommit fram att det finns behov av att se över husdjursenheterna särskilt för hästarnas del, och arbetsgruppen för utveckling av avbyttjänsten föreslog också att husdjursenheterna ses över.

Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen

Bestämmelserna om kostnaderna för den lokala förvaltningen av avbyttjänsten härstammar från den tid då avbyttjänsten

upphörde att vara kommunens lagstadgade uppgift och i stället blev ett på frivillighet baserat uppdrag för en kommun. Avsikten var att den ersättning som staten betalar för kostnaderna för den lokala förvaltningen ska räcka till för att täcka de nödvändiga kostnaderna om verksamheten har organiserats effektivt. Eftersom det är fråga om en uppgift som staten ansvarar för ansågs det inte motiverat att kommunen måste använda egna medel för förvaltningskostnaderna.

Vid beredningen av den gällande lagen eftersträvades att skapa så noggranna bestämmelser som möjligt om bestämmande av statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen så att ersättningens belopp ska uppfylla de ställda kraven. I praktiken har det varit svårt att tillämpa grunderna för bestämmande av ersättningens nivå till punkt och pricka. Oberoende av de grunder för bestämmande av ersättningens belopp som föreskrivs i lagen har ersättningens totalbelopp årligen fastställts till exakt det belopp, som i statsbudgeten för respektive år uppskattats att behövs för detta ändamål. Det är motiverat att förenkla grunderna för bestämmande av ersättningen så att de motsvarar gällande praxis. En ändring förordas även av att man i början reserverade förslagsanslag för ändamålet, men numera är det fråga om ett fast anslag. Statens revisionsverk har i sin revisionsberättelse 12/2001 bland annat fäst uppmärksamhet vid de problem som anknyter till tillämpningen av grunderna för bestämmande av kostnaderna för den lokala förvaltningen.

Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbytar-service

De förskott som kommunen får motsvarar knappast någonsin exakt de slutliga kostnaderna för ordnande av avbytar-service fastän bestämmelserna om grunderna för bestämmande av förskotten nyligen har reviderats. Kommunerna torde även i fortsättningen bli tvungna att återbetala en del av de förskott de fått. Återbetalningarna styrs i detta nu till statens inkomstkonto och efter det står de inte längre till avbytar-service disposition. Trots det kommer ett belopp som motsvarar återbetalningarna till synes i statsbudgeten som om

det vore en post som ökar kostnaderna för avbytar-service fastän det i verkligheten inte är fråga om en sådan post. Till denna del ger statsbudgeten en felaktig bild av de kostnader som avbytar-service för lantbruksföretagare orsakar staten.

Det finns behov av att vidareutveckla bestämmelserna om förskotten för kostnaderna för avbytar-service så att återbetalningarna för förskotten styrs till LPA. Det förbättrar LPA:s möjligheter att mitt under året mera flexibelt än vad nu är fallet anvisa tilläggsförskott till de lokala enheter som har behov av dem.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Den viktigaste målsättningen är att förbättra avbytar-service systemets funktionsduglighet genom att öka planmässigheten i avbytar-tjänsterna och höja lantbruksavbytarens kompetens. Härtill anknyter också strävan att förlänga lantbruksavbytarens arbetsdagar så att färre avbytare arbetar på deltid.

En annan målsättning är också att främja att rätten till semester fastställs mera jämnt än vad nu är fallet för idkare av husdjursproduktion som representerar olika produktionsinriktningar.

En målsättning är likaså att förtydliga bestämmelserna om finansieringen av avbytar-service och öka transparensen i användningen av de statliga medel som är avsedda för kostnaderna för avbytar-service.

3.2 De viktigaste förslagen

Serviceplan och handledning för avbytare

Det föreslås att i lagen intas en ny bestämmelse enligt vilken den lokala enheten ska göra upp en serviceplan för lantbruksföretaget för genomförande av avbytar-service för en lantbruksföretagare som har rätt till semester. Serviceplanen ska göras upp tillsammans med lantbruksföretagaren. Serviceplanen ska ses över om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Om den

lokala enhetens avbyttarservice anlitas ses serviceplanen över i samband med ett gårdsbesök som ska göras minst vart tredje år.

Den lokala enheten ska också tillsammans med lantbruksföretagaren se till att de lantbruksavbytare som anvisas gården görs förtrogna med avbyttarserviceuppgifterna på gården.

De resekostnader som uppgörande och översyn av en serviceplan orsakar den lokala enheten samt kostnaderna för avlöning och andra motsvarande förmåner till avbytare i anslutning till handledningen av lantbruksavbytare ger rätt till ersättning av staten. Ett villkor är att kostnaderna baseras på verksamhet som genomförts i enlighet med LPA:s anvisningar.

Bestämmande av husdjursenhet

I lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare inskrivs de viktigaste grunderna för bestämmande av sådan husdjursenhet som inverkar på rätten till semester. Även i fortsättningen förutsätter rätten till semester att gården har minst fyra husdjursenheter. Mera detaljerade bestämmelser om hur många djur som bildar en husdjursenhet utfärdas på samma sätt som nu genom statsrådets förordning. Avsikten är att i samband med lagändringen också ändra förordningen så att två hästar räcker till för att bilda en husdjursenhet. Då får en hästföretagare rätt till semester om gården har minst åtta hästar.

Statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen

Det föreslås att grunderna för statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen förenklas. Grunderna för bestämmande av ersättningens totalbelopp uppräknas inte längre på samma sätt som nu i lagen, utan där föreskrivs endast att ersättningen ska vara skälig. Enligt förslaget bör LPA ge ett förslag som grund för fastställandet av totalbeloppet. Avsikten är att statens ersättning ska räcka till för att täcka de kostnader som uppstår om den lokala förvaltningen har ordnats effektivt.

Återbetalning av förskott för kostnaderna för avbyttarservice

Enligt förslaget ska en kommun som fått ett alltför stort belopp i ersättning av staten återbetala det överbetalda beloppet till LPA och inte längre till staten. LPA kan använda de erhållna medlen direkt för betalning av nya ersättningar av staten. På samma gång preciseras och förtydligas bestämmelserna om ersättning av staten.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Serviceplan och handledning för avbytare

Om den lokala enhetens avbyttartjänster anlitas förutsätts att serviceplanen görs upp i samband med ett gårdsbesök som enheten genomför. De kostnader som detta ger upphov till hör till den lokala enhetens förvaltningskostnader. Antalet gårdsbesök inverkar i dagens läge sålunda inte på beloppet av statens ersättning för förvaltningskostnaderna. Den föreslagna ändringen, enligt vilken de resekostnader som gårdsbesök för uppgörande av serviceplan orsakar ersätts enligt kostnadsgrunderna, ökar genomförandet av gårdsbesök och av dem orsakade kostnader för avbyttarservice som ska ersättas av staten.

På grund av att bestämmelser om gårdsspecifik handledning av lantbruksavbytare intas i lagen ökar avbyttarnas arbetstid och därmed även de kostnader för avbyttarservice som ska ersättas av staten.

Beloppet av de kostnader som ska ersättas av staten och som orsakas av gårdsbesök som uppgörande av serviceplaner förutsätter samt av gårdsspecifik handledning av lantbruksavbytare är beroende av i vilken omfattning dessa åtgärder genomförs. I budgetpropositionen för 2011 har ändringen beaktats i form av en kostnadsökning på totalt 1 400 000 euro vid dimensioneringen av förslagsanslaget under momentet 33.80.40 (Statlig ersättning för kostnaderna för avbyttarservice för lantbruksföretagare). Tanken är den att LPA ska ge anvisningar till de lokala enheterna och under en övergångsperiod fastställa en plan för varje enskild enhet genom vilken sä-

kerställs att ändringen genomförs i den omfattning som det för ändamålet avsedda anslaget möjliggör. Det är meningen att åtgärderna ska inledas stegvis så att de i första hand genomförs på långt automatiserade gårdar samt på gårdar med endast en företagare där avbytaren arbetar ensam.

Såväl serviceplanerna som handledningen av avbytare ökar å andra sidan även kostnadseffektiviteten och dämpar ökningen av de kostnader som staten ersätter. Med hjälp av dem kan man exempelvis förbättra avbytarens arbetarskydd och minska de kostnader som beror på olycksfall i arbetet samt på egendomsskador som inträffat i avbytararbetet.

Bestämmande av husdjursenhet

Den ändring som görs i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare har ingen direkt inverkan på de kostnader som ersätts av staten. Inverkningsarna på kostnaderna hänger samman med den planerade ändringen av förordningen genom vilken antalet hästar som ingår i en husdjursenhet minskas från tre till två. Ändringen uppskattas leda till att de kostnader som ersätts av staten ökar med 1 000 000 euro per år. Kostnadsökningen beror närmast på att antalet semesterberättigade hästföretagare uppskattas öka med 200. Kostnadsökningen har beaktats i budgetpropositionen för 2011 vid dimensioneringen av förslagsanslaget under momentet 33.80.40.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Uppgörandet av serviceplaner och handledningen för lantbruksavbytare ökar särskilt i inledningsskedet arbetsmängden för förvaltningspersonalen i de lokala enheterna, men efter det verksamheten stabiliserats torde arbetsmängden utjämnas. Utbildning och utfärdande av direktiv i anslutning till lagändringen samt godkännandet av de enskilda lokala enheternas planer angående uppgörandet av serviceplaner och genomförandet av handledningen för lantbruksavbytare ökar å

sin sida i inledningsskedet arbetsmängden för personalen inom LPA:s avbytar-serviceförvaltning.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

En serviceplan är i sin bästa form ett redskap för växelverkan som bidrar till att avbytar-tjänsterna utfaller väl såväl från lantbruks-företagarens som från avbytarens och den lokala förvaltningens synpunkt. Serviceplanen främjar även arbetarskyddet på gårdarna eftersom under besöket på gården konstaterade arbetarskyddsfaktorer och den lokala enhetens krav på åtgärder gällande dem enligt förslaget ska inskrivas i planen.

Handledningen för lantbruksavbytare förbättrar avbytarens yrkesskicklighet och avbytararbetets kvalitet. Med hjälp av den kan man också minska sådana olycksfall i arbetet och skador som avbytare är utsatta för, särskilt då de är tvungna att arbeta i en främmande miljö.

Handledningen ökar avbytarens arbetstid och drar på motsvarande sätt ner på deltidsarbetet, såsom riksdagens social- och hälsovårdsutskott har förutsatt i sitt betänkande (ShUB 45/2009).

5 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med LPA. Propositionen baserar sig delvis på de förslag som gjordes av arbetsgruppen för utveckling av avbytar-service för lantbrukare. I samband med beredningen har Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf., Lantbruksavbytare rf och Kommunala arbetsmarknadsverket hörts.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare

2 §. Definitioner på lantbruk, husdjursproduktion och lantbruksföretag. I paragrafen definieras begrepp som är centrala med tanke på tillämpningen av lagen. Det föreslås att paragrafen och dess rubrik ändras så att begreppet kreatursskötsel ersätts med det modernare begreppet husdjursproduktion som beskriver mångsidigheten i verksamheten bättre än vad begreppet kreatursskötsel gör.

3 §. Definition på lantbruksföretagare. Av paragrafen framgår de allmänna villkor som en lantbruksföretagare måste uppfylla för att omfattas av den avbytar-service som avses i lagen.

Paragrafen motsvarar i sak 1 och 2 momentet i den gällande paragrafen, förutom att delinvalidpension inte längre nämns i punkt 2. I motsats till vad som var fallet då lagen stiftades kan i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd obligatorisk försäkring (nedan LFöPL-försäkring) numera även tecknas för en person som beviljats delinvalidpension eller rehabiliteringsstöd som baserar sig på LFöPL-försäkringen. En lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd måste ha en gällande obligatorisk LFöPL-försäkring om hans eller hennes arbetsinsats trots den nedsetta arbetsförmågan räcker till för en obligatorisk försäkring. Den föreslagna 2 punkten är nödvändig när det gäller rehabiliteringsstöd i situationer där lantbruksföretagarens arbetsinsats inte räcker till för obligatorisk försäkring. Bestämmelsen gör det möjligt att en lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd kan beviljas vikariehjälp i enlighet med 7 § 4 mom. i den gällande lagen. Enligt sistnämnda bestämmelse har en lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd på vissa villkor rätt till vikariehjälp, om det är sannolikt att han eller hon senare förmår fortsätta sitt arbete som lantbruksföretagare.

I 3 mom. i den gällande paragrafen utesluts från begreppet lantbruksföretagare en sådan

lantbruksidkare till vilken arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd betalas, eller till vilken en sådan förmån inte betalas på grund av karensbestämmelserna i de lagar som gäller dessa förmåner. I bestämmelsen hänvisas till författningar som har upphävts genom lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Det finns därför behov av att uppdatera bestämmelsen. För att förtydliga begreppet lantbruksföretagare föreslås att en bestämmelse som motsvarar den nuvarande bestämmelsen i 3 § 3 mom. i uppdaterad form överförs till 4 § 2 mom. i den föreslagna lagen som innehåller föreskrifter om huvudsyssla som villkor för rätt till semester.

4 §. Lantbruksföretagare som har rätt till semester. Enligt 1 momentet i den gällande paragrafen har en lantbruksföretagare som bedriver kreatursskötsel som huvudsyssla rätt till semester. Kreatursskötseln ska omfatta minst fyra husdjursenheter. Begreppet huvudsyssla definieras närmare i 2 § i förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare och husdjursenheterna i 1 § i förordningen.

Den nuvarande lagstiftningen motsvarar tekniskt sett inte de krav grundlagen ställer. Därför är det befogat att i paragrafen inta de viktigaste grunderna för hur huvudsysslan och husdjursenheterna definieras liksom även specificerade bemyndiganden att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om definitionerna. För klarhetens skull delas det nuvarande 1 mom. i två delar.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den husdjursenhetsgräns som är ett villkor för rätten till semester. Gränsen förblir fyra enheter. Dessutom föreskrivs om grunderna för bestämmande av husdjursenheterna samt om därtill hörande bemyndigande att utfärda förordning.

Syftet med definitionen på husdjursenheter är att beskriva den arbetsmängd en enskild husdjursenhet kräver och på så sätt göra lantbruksföretagare med olika typer av djurbesättningar mera jämbördiga sinsemellan. Avsikten är att 1 § i förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare samtidigt änd-

ras så att en husdjursenhet kräver två hästar i stället för tre såsom nu är fallet. En lantbruksföretagare som är verksam på en hästgård kan i detta nu få semester bara om det finns minst 12 hästar på gården eftersom det krävs minst fyra husdjursenheter för rätt till semester.

Hästhushållningen har ändrats betydligt under de senaste decennierna. Den nuvarande definitionen på husdjursenheter härstammar till stor del från den tid då hästarna i huvudsak användes som arbetshästar i jord- och skogsbruksarbetena. Skötseln av trav- och ridhästar i dag är betydligt mera krävande och arbetsdryg än skötseln av de forna arbetshästarna. Hästskötselarbetet har också blivit mera bindande än förut och det finns ytterst små möjligheter att automatisera arbetsuppgifterna. En översyn av definitionen på husdjursenheter till den del som gäller hästar baserar sig förslag nummer 2 i den rapport som gavs av arbetsgruppen för utveckling av avbytarservicen för lantbruksföretagare.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som nu om huvudsyssla som villkor för rätten till semester. Närmare bestämmelser om huvudsyssla finns i detta nu i 2 § i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare. I den föreslagna bestämmelsen intas grunderna för definitionen på huvudsyssla samt bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser där- om genom förordning. Grunderna för huvudsyssla kvarstår i huvudsak oförändrade såväl i lagen som i förordningen. Så som konstateras i det föregående vid 3 § anses att en lantbruksföretagare, som får arbetslöshetsförmån eller till vilken en sådan förmån inte betalas på grund av karensbestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, inte bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla.

En bestämmelse som motsvarar 4 § 2 mom. i den gällande lagen intas som ett nytt 3 mom. i den föreslagna paragrafen. Med undantag av paragrafhänvisningen i 1 punkten förblir bestämmelsen oförändrad.

7 b §. *Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn.* 1 punkten i paragrafen överensstämmer med 7 b § 1 punkten i den gällande lagen.

På grundval av 2 punkten i paragrafen ges vikariehjälp på samma sätt som nu om lant-

bruksföretagaren deltar i vård eller rehabilitering av sjukt eller handikappat barn som inte fyllt 16 år så att specialvårdspenning betalas till honom eller henne. En ordagrann tillämpning av den gällande bestämmelsen leder till att vikariehjälp inte kan fås om det är fråga om vård som ges i barnets hem. I praktiken kan vikariehjälp fås även i sådana fall på grundval av 7 f § 5 punkten i lagen, enligt vilken en lantbruksföretagare har rätt till vikariehjälp ”av annan orsak som är jämförbar med i detta kapitel nämnda orsaker”.

Bestämmelser om specialvårdspenning finns i 10 kapitlet i den gällande sjukförsäkringslagen (1224/2004). Den föreslagna bestämmelsen avviker från den gällande bestämmelsen på så sätt att barnets åldersgräns inte nämns liksom inte heller några andra villkor för specialvårdspenning. Samtidigt uppdateras hänvisningen till den upphävda sjukförsäkringslagen (364/1963).

7 c §. *Vikariehjälp på grund av graviditet, förlossning samt vård av barn eller adoptivbarn.* Innehållet i paragrafen motsvarar 7 c § i den gällande lagen och praxisen vid tillämpningen av den, men är till sin språkdräkt enklare och exaktare än den nuvarande paragrafen. Den föreslagna bestämmelsen harmonierar likaså med den gällande sjukförsäkringslagen så att rätten till vikariehjälp kopplas till erhållande av förmåner om vilka föreskrivs i 9 kap. i sjukförsäkringslagen.

I 1 punkten föreskrivs om rätt till vikariehjälp under moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioden och i 2 punkten för den tid lantbruksföretagaren har rätt till föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar. 2 punkten avviker från den gällande bestämmelsen såtillvida att utöver föräldrapenning för adoptivföräldrar nämns också faderskapspenning för adoptivföräldrar men inte barnets åldersgräns, som för närvarande är sex år. Rätt till föräldrapenning för adoptivföräldrar och faderskapspenning för adoptivföräldrar har en försäkrad som tagit ett barn som inte fyllt sju år i sin vård.

7 e §. *Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning.* I 2 mom. hänvisas till statsrådets beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (408/1997) som har upphävts. Därför ändras hänvisningen i bestämmelsen att gälla den ikraftvarande lagen. Numera beviljas

studiepenning för lantbruksföretagare som annat nationellt stöd enligt 6 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) så som bestäms i statsrådets förordning om studiepenning för lantbruksföretagare (247/2010).

8 §. *Omfattningen av en avbyttardag.* En teknisk ändring görs i 1 mom. där begreppet antalet kreatur ersätts med begreppet antalet husdjur som ingår i husdjursproduktionen. För övrigt motsvarar bestämmelsen 8 § i den gällande lagen.

Det bemyndigande att utfärda förordning som finns i den nuvarande lagen intas för tydlighetens skull i ett nytt 2 mom. Närmare bestämmelser om bestämmande av omfattningen av en avbyttardag har getts i 3—5 § i förordningen om avbyttarservice för lantbruksföretagare som inte avses bli ändrade i detta sammanhang.

8 a §. Serviceplan. Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs om den lokala enhetens skyldighet att göra upp en serviceplan för genomförande av avbyttarservice för en lantbruksföretagare som har rätt till semester. Serviceplanen är gårdsspecifik och den görs upp tillsammans med lantbruksföretagaren. En serviceplan kan vid behov även göras upp för de gårdar på vilka företagarna bedriver växtodling. Om den lokala enhetens avbyttarservice anlitas görs planen upp i samband med ett gårdsbesök.

Syftet med serviceplanen är att främja att avbyttarservicen utfaller väl såväl från lantbruksföretagarens som från avbyttarens och den lokala förvaltningens synpunkt. Det är också meningen att planen skall fungera som ett informationspaket om gården med hjälp av vilket exempelvis de avbyttare som anvisas gården lätt får tillgång till viktigaste uppgifterna som de behöver i arbetet.

I planen antecknas vissa basuppgifter oberoende av om gården anlitar den avbyttarservice som den lokala enheten ordnar, eller själv ordnar sin service. Basuppgifterna uppräknas i 2 mom. Enligt momentet antecknas i serviceplanen en beskrivning av det lantbruk som bedrivs i lantbruksföretaget, antalet husdjur och typ av husdjur samt de arbetsmetoder som tillämpas vid skötseln av dem, de arbeten som hör till den dagliga skötseln av husdjuren och övriga nödvändiga göromål

som hör till skötseln av lantbruksföretaget. Nämnade uppgifter behövs för att få en helhetsbild av gården och de avbyttarserviceuppgifter som ska utföras på dem. I planen antecknas också en uppskattning av den totala arbetstid som dagligen åtgår till skötseln av husdjuren och de övriga nödvändiga göromålen, uppgifter om de personer som stadigvarande arbetar i företaget, lantbruksföretagarnas uppgiftsandelar av de nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget, och en uppskattning av omfattningen av en avbyttardag för företagarna. Uppgifterna behövs då man fastställer antalet timmar per dag som åtgår till avbyttarservicen. De uppskattningar som antecknas i serviceplanen är avsedda att vara riktgivande och de har ingen bindande inverkan då beslut fattas om beviljande av avbyttarservice.

I serviceplanen för gårdar som anlitar den avbyttarservice som den lokala enheten ordnar ska dessutom antecknas de uppgifter som nämns i 3 mom. Det är viktigt att förvaltningspersonalen i den lokala enheten bekantar sig med förhållandena på gården med hjälp av gårdsbesök. På så sätt får man en helhetsbild av förhållanden på gården utifrån vilken avbyttarservicen kan ordnas så ändamålsenligt som möjligt. De uppgifter som berör gårdsbesök ska antecknas i serviceplanen. I planen bör man också bedöma den kompetensnivå som avbyttararbetena på gården förutsätter så att gården kan anvisas avbyttare med sådan kompetensnivå som är lämplig med tanke på gårdens behov. I 16 a § i den föreslagna lagen föreskrivs om lantbruksföretagsspecifik handledning av avbyttare. I serviceplanen antecknas hur en eventuell handledning genomförs på gården. Servicehelheten för den gårdsspecifika avbyttarservicen kan bland annat beskrivas med uppgifter om i vilken mån företagarna på gården har möjlighet att hålla semester samtidigt.

Lantbruksföretagarnas planer på utveckling av gårdens verksamhet samt deras därtill hörande önskemål om kommande avbyttarservicearrangemang kan exempelvis antecknas såsom gårdsspecifika behov av att utveckla avbyttarservicen. Det är likaså viktigt att i serviceplanen anteckna sådana uppgifter om förhållandena på gården som har betydelse med tanke arbetarskyddet för avbyttarna eftersom

en specificering av observerade missförhållanden gör det lättare att avhjälpa dem. Förteckningen över de uppgifter som ska antecknas i serviceplanen är inte uttömmande utan vid behov kan även andra uppgifter noteras i planen.

Enligt 4 mom. ska serviceplanen ses över om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Såväl den lokala enheten som lantbruksföretagaren kan ta initiativ till en översyn. Om den lokala enhetens avbyttarservice ses serviceplanen alltid över i samband med ett gårdsbesök som görs minst vart tredje år. Ett gårdsbesök kan inte göras utan de på gården verksamma företagarnas samtycke. I egenskap av arbetsgivare är den lokala enheten dock ansvarig för arbetarskyddet för de avbyttare som är anställda hos enheten. Om ett gårdsbesök inte kan göras på en gård på grund av att företagarna inte samtycker till det och om avbyttare som är anställda hos den lokala enheten därför inte kan anvisas gården, har företagarna möjlighet att gå över till att själva ordna sina avbyttartjänster.

Förslaget om serviceplan baserar sig på förslag nummer 21 i den rapport som gavs av Arbetsgruppen för utveckling av avbyttarservicen för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 15 § i lagen om avbyttarservice för pälsdjursuppfödare.

11 §. Beslutsfattande. Enligt gällande lag ger ansvarspersonen i den lokala enheten de förvaltningsbeslut som berör serviceanvändarnas rättigheter och skyldigheter och som gäller de ärenden som räknas upp i paragrafen. Det föreslås att paragrafen jämte rubrik förenhetligas med 18 § i lagen om avbyttarservice för pälsdjursuppfödare så att beslutsfattaren inte nämns särskilt utan beslutsfattandet ankommer på den lokala enheten. Är det fråga om lokal enhet som upprätthålls av en kommun ska den fortfarande ha minst en ansvarsperson i tjänsteställning för beslutsfattandet. Om LPA i något skede eller inom vissa områden börjar sköta de uppgifter som hör till en lokal enhet utövar den beslutanderätt i enlighet med vad som föreskrivs om beslutanderätt i de bestämmelser som gäller LPA.

På samma gång fogas till paragrafen en bestämmelse om förfarandet vid delgivning av beslut som motsvarar bestämmelsen i 42 §

2 mom. i den gällande lagen. Enligt 59 § i förvaltningslagen sker en vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren. Enligt 60 § i förvaltningslagen ska en delgivning ske bevisligen om den gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från det att beslutet delgavs. Enligt motiveringen till förvaltningslagen (RP 72/2002) är alla sådana beslut förpliktande där en åtgärdsskyldighet uppställs, exempelvis en betalningsskyldighet.

Utöver andra beslut delger de lokala enheterna årligen tusentals vikariehjälpavgiftsbeslut. En bevislig delgivning av besluten skulle innebära att såväl den lokala förvaltningens arbetsbörda som förvaltningskostnaderna skulle öka samt att handläggningen skulle fördröjas. Därför är det motiverat att även förpliktande beslut också i fortsättningen får skickas per post genom brev till mottagaren.

14 §. Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbyttarservice. Det föreslås en teknisk ändring i 2 mom. där begreppet kreatursskötsel ersätts med begreppet skötsel av husdjur som ingår i husdjursproduktionen.

15 §. Sätt att ordna avbyttarservice. I 15 § 2 mom. i den gällande lagen föreskrivs om antalet avbyttare som den lokala enheten ska anställa och fördelningen på månads- och timavlönade avbyttare. Bestämmelsen härstammar från en tid då dagskostnader för avbyttarservice i genomsnitt var högre ju större del av de avbytta arbetsdagarna de månadsavlönade avbyttarna utförde. Av den orsaken intogs i lagen ett bemyndigande att genom förordning närmare föreskriva om maximumtalet månadsavlönade avbyttare.

Bestämmelsen har numera förlorat sin betydelse eftersom bestämmelserna om timavlönade avbyttare har ändrats i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet. Som timavlönad lantbruksavbyttare som arbetar på en gård som tillhör en nära släkting till avbyttaren eller avbyttarens make samt en avbyttare vars anställningsförhållande pågår högst 12 kalenderdagar. Av den orsaken föreslås att fördelningen på månads- och timavlönade avbyttare samt berörda bemyndigande i 2 momentet slopas. Avsikten är att upphäva 6 § i förordningen om avbyttarservice för

lantbruksföretagare där det föreskrivs om begränsningar i antalet månadsavlönade avbytare.

16 §. Avbytaruppgifternas omfattning. Paragrafen motsvarar i huvudsak 16 § 1 mom. i den gällande lagen dock med den preciseringen att lantbruksavbytare ska sköta de nödvändiga göromål som nämns i bestämmelsen bara till den del de ingår i uppgiftsandelens för den lantbruksföretagare som är på semester eller får vikariehjälp. Den föreslagna preciseringen motsvarar gällande praxis. Samtidigt ersätts begreppet kreaturskötsel med begreppet husdjursproduktion.

Med beaktande av skillnaderna i produktions- och arbetsmetoderna i lantbruksföretagen är det inte möjligt att på lagnivå fastställa avbytaruppgifterna mera detaljerat än vad nu är fallet, men specialiseringen i produktionen måste beaktas då avbytarens arbetsuppgifter bestäms i praktiken. Till avbytarens arbetsuppgifter i exempelvis ett hästskötsel företag hör den dagliga skötseln och utfodringen av hästarna samt förande av dem till en rastgård eller ut på bete. Att träna eller sko en häst, hålla ridlektioner eller skola hästar kan däremot inte betraktas som nödvändiga göromål som ingår i husdjursproduktionen.

I samband med uppgörande och översyn av den serviceplan som avses i den föreslagna 8 a § går den lokala enheten och lantbruksföretagaren tillsammans igenom de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget. I praktiken kan avbytaruppgifterna avvika från varandra vid en semester- respektive vikariehjälpavbyttjänst, i synnerhet då fråga är om en oförutsedd vikariehjälpavbyttjänst. Vid en semesteravbyttjänst utgår man från de arbeten som hör till den dagliga skötseln av husdjuren medan avbytaruppgifternas omfattning vid en vikariehjälpavbyttjänst är mera beroende av vikariehjälpstidpunkten och de nödvändiga göromål som hänför sig till den.

Bestämmelser om avgiftsbelagd avbyttjänst som motsvarar bestämmelserna i 16 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen ingår i 16 b § i den föreslagna lagen.

16 a §. Lantbruksföretagsspecifik handledning av avbytare. I 9 § i förordningen om avbyttarservice för lantbruksföretagare föreskrivs om en lantbruksföretagares, som anli-

tar den lokala enhetens avbyttjänster, skyldighet att vägleda avbytare i skötseln av de göromål som hör till avbyttjänsten. Vägledningen har karaktären av en kort lägesrapport som sker strax före avbyttjänsten.

När det gäller den verksamhet som avses i den föreslagna paragrafen är det fråga om en mera långvarig handledning där en lantbruksföretagare som anlitar den lokala enhetens avbyttjänster ger avbytare anvisningar så att denne behärskar arbetsuppgifterna och anläggningarna på gården. Tanken är den att lantbruksföretagaren ger handledning åt de avbytare som i huvudsak kommer att arbeta på gården i fråga. En lantbruksföretagsspecifik handledning behövs i synnerhet på gårdar med långt gående automatisering samt på gårdar där avbytare arbetar ensam.

Målet är att förstärka avbyttarbetets kvalitet. Pålitliga och kvalitativa avbyttjänster är särskilt viktiga i fall där de lantbruksföretagare som är verksamma i lantbruksföretaget håller semester samtidigt eller då det endast finns en lantbruksföretagare i företaget.

Förslaget baserar sig på förslag nummer 18 i den rapport som gavs av Arbetsgruppen för utveckling av avbyttarservice för lantbruksföretagare. I riksdagen har dessutom bland annat social- och hälsovårdsutskottet konstaterat att avbyttarnas yrkesskicklighet och kompetens bör förstärkas med hjälp av handledning i arbetet och kompletterande utbildning och likaså bör man dra ner på deras deltidarbete.

16 b §. Avgiftsbelagd avbyttjänst. I paragrafen ingår bestämmelser om avgiftsbelagd avbyttjänst som motsvarar de bestämmelser som finns i 16 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen. *1 mom.* gäller så kallad subventionerad avgiftsbelagd avbyttjänst som kan ordnas endast för semesterberättigade lantbruksföretagare och för högst 120 timmar per kalenderår. I motsats till semester och vikariehjälp har man inte rätt till subventionerad avgiftsbelagd avbyttjänst utan sådan ordnas bara om det finns tillgång till avbyttarbetskraft som inte är bunden till semester- eller vikariehjälpavbyttjänster. Den avgiftsbelagda avbyttjänsten främjar för sin del att en yrkeskunnig avbyttarpersonal hålls kvar och kan sysselsättas på heltid. I bestämmelsen begränsas inte de uppgifter för vilka avgifts-

belagd avbytarhjälp kan anlitas. Avsikten är att den lokala enheten och lantbruksföretagaren kommer överens om dem.

I 2 mom. föreskrivs om den lokala enhetens möjlighet att sälja avbytarens arbetsinsatser enligt principen mot full ersättning även till andra än lantbruksföretagare, om detta inte äventyrar ordnande av annan i lagen avsedd avbytar-service.

24 §. Lantbruksföretagares skyldighet att själv ordna sin avbytar-tjänst. Det föreslås att en teknisk ändring i hänvisningsbestämmelsen, som beror på den föreslagna 16 § och den föreslagna nya 16 b §, görs i 2 mom. i paragrafen.

28 §. Avgifter för avgiftsbelagd avbytarhjälp. Det föreslås att en teknisk ändring i hänvisningsbestämmelsen, som beror på den föreslagna 16 § och den föreslagna nya 16 b §, görs i paragrafen.

Det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet innehåller inte längre erfarenhetstillägg. Arbetserfarenheten inverkar numera så att avbytarens personliga tillägg bör vara minst fem procent av den uppgiftsbaserade lönen om avbytarens har minst fem års arbetserfarenhet och tio procent om han eller hon har minst tio års arbetserfarenhet. Av den orsaken föreslås att 1 mom. ses över så att den timavgift som avses i bestämmelsen motsvarar avbytarens minimigrundlön per timme ökad med fem procent.

29 §. Ersättande av service som lämnats utan grund och återbetalning av ersättning som betalats utan grund. Det föreslås att paragrafens rubrik får en enklare formulering.

1 mom. innehåller den huvudregel som framgår av 29 § 1 mom. i den gällande lagen enligt vilken den som fått servicen är skyldig att ersätta de kostnader som den service han eller hon fått utan grund gett upphov till. Ersättningen ska dock täcka de verkliga kostnaderna för servicen, dvs. den binds inte längre vid beloppet av den ersättning som tas ut för avgiftsbelagd avbytarhjälp såsom nu är fallet.

I 2 mom. föreskrivs i harmoni med motsvarande bestämmelse i den gällande lagen att en ersättning för själv ordnad avbytar-tjänst som betalats utan grund ska återbetalas.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som innehåller en bestämmelse om

skäliggörande som exempelvis finns i 8 § i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare samt i ett flertal andra bestämmelser om olika förmåner. Av skäliga orsaker kan ett återkrav lämnas därhän om felet inte har berott på kundens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Ett återkrav av ett penningbelopp som kan anses ringa kan lämnas därhän oberoende av orsaken till felet. Den föreslagna bestämmelsen innebär en avvikelse från de huvudregler som framgår av 1 och 2 mom., därför är det meningen att bestämmelsen ska tolkas restriktivt. I första skedet avgörs frågan av den lokala enheten i enlighet med 11 § i den föreslagna lagen. Den som är missnöjd med den lokala enhetens beslut kan yrka på att LPA rättar beslutet och LPA:s beslut kan överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Den föreslagna paragrafen har samband med bestämmelsen i 40 a § 2 mom. i den föreslagna lagen som berör kommunens skyldighet att återbetala en statlig ersättning som den fått utan grund i sådana fall, där kommunen i strid med lagen gett service eller betalat ersättning för själv ordnad avbytar-tjänst.

30 §. Dröjsmålsränta och verkställighet av betalningsskyldighet. Det föreslås att paragrafens rubrik får en enklare formulering än den nuvarande. 30 § i den gällande lagen innehåller en hänvisning till en upphävd bestämmelse i räntelagen (633/1982) samt till den upphävida lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961). Det föreslås att paragrafen görs tidsenlig när det gäller hänvisningarna och även för övrigt får tydligare formuleringar än vad nu är fallet.

32 §. Kostnaderna för den lokala förvaltningen. I 32 § i den gällande lagen föreskrivs om betalningen av statens ersättning för kostnaderna för den lokala förvaltningen, fastställande av ersättningens totalbelopp samt om grunderna enligt vilka totalbeloppet fastställs. Kostnaderna för den lokala förvaltningen har inte specificerats i lagen men enligt motiveringen till den regeringsproposition som ledde till stiftandet av den nuvarande lagen (RP 190/1996) avses med kostnaderna för den lokala förvaltningen närmast följande kostnadsposter som anknyter till skötseln av avbytarverksamheten och uppskattas orsakas av:

- avlöning av och kompletterande fackutbildning för ansvarspersonen, de ledande avbytarna samt den nödvändiga byråpersonalen,

- anskaffning av kontorsförnödenheter, inventarier, apparater och övriga anläggningstillgångar samt hyrning, reparation och underhåll av anläggningstillgångar,

- tryckning, duplicering, textbehandling, bokföring, löneräkning och anskaffning av annan kontorsservice,

- postning, telefonanvändning och annan informationsförmedling,

- hyra för byråutrymme, elektricitet och användning och underhåll av fastighet, samt

- övriga motsvarande funktioner eller anskaffningar, om dessa kostnader inte kan betraktas som i 35 § avsedda avbytarkostnader för vilka kostnadsbaserad ersättning ska betalas.

Det totala beloppet av statens ersättning fastställs årligen av statsrådet på förslag av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av september. Bestämmelsen i 32 § 2 mom. i den nuvarande lagen om grunderna för hur ersättningens nivå ska fastställas har varit svår att tillämpa, vilket bland annat statens revisionsverk har noterat i sin revisionsberättelse 12/2001. När beslut fattas om ersättningens nivå förutsätter bestämmelsen att tre variabler ska beaktas. Dessa är: avbytarverksamhetens volym, ändringen i den allmänna kostnadsnivån samt de genomsnittliga förvaltningskostnaderna. När det gäller ändringen i den allmänna kostnadsnivån hänvisas i bestämmelsen till lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) som har upphävts genom lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009).

Av de orsaker som nämns i den allmänna motiveringen (punkt 2.2.3) föreslås att bestämmelsen förenklas. 1 momentet i den föreslagna paragrafen motsvarar i sak i huvudsak 32 § 1 och 2 mom. i den nuvarande lagen men innehåller inga grunder för hur ersättningen fastställs, utan ersättningen ska enligt bestämmelsen vara skälig. Ersättningen bestäms fortfarande kalkylmässigt, vilket innebär att användningen av ersättningen inte behöver redovisas till staten. Avsikten är att man vid dimensioneringen av ersättningen även i fortsättningen strävar efter att den ska

täcka nödvändiga kostnader för en förvaltning som sköts effektivt. LPA:s framställning är grund för fastställandet av anslaget, vilket också hittills varit fallet i praktiken. Det är motiverat eftersom LPA har de bästa kunskaperna när det gäller att bedöma anslagsbehovet. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer med 24 § 1 mom. i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare.

Dessutom föreslås att i 2 mom. intas ett bemyndigande att utfärda förordning om betalningen av och betalningstidpunkterna för ersättningen. Närmare föreskrifter om betalningen och betalningstidpunkterna har utfärdats i 18 § i förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare som inte avses bli ändrad nu.

35 §. Kostnader för avbytar-service som berättigar till ersättning av staten. I 2 mom. uppräknas de kostnader för ordnande av avbytar-service som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga och som berättigar till ersättning av staten. Sådana kostnader är i 1 punkten avsedda kostnader för avlöning av lantbruksavbytare, i 2 punkten avsedda kostnader för kompletterande utbildning för avbytare, i 2 a-punkten avsedda kostnader för läroavtalsutbildning, i 3 punkten avsedda kostnader för köp av tjänster, i 4 punkten avsedda ersättningar för själv ordnade avbytar-tjänster, i 5 punkten avsedda skadestånd samt i 6 punkten avsedda andra nödvändiga skäliga kostnader som orsakas av ordnande av service enligt denna lag. Det föreslås att nya 2 b- och 2 c-punkter fogas till momentet.

Det föreslås att i 2 b-punkten intas en bestämmelse enligt vilken resekostnader som orsakats av uppgörande och översyn av i den föreslagna 8 a § avsedd serviceplan berättigar till ersättning av staten. Att göra upp en serviceplan förutsätter ett gårdsbesök åtminstone då planen görs för en gård som anlitar den service som den lokala enheten ordnar. I praktiken är det oftast en ledande avbytare i den lokala enheten som utför gårdsbesöket. Ledande avbytare ingår i förvaltningspersonalen men kan vid behov även utföra avbytararbete. Med undantag av resekostnaderna hör kostnaderna för uppgörande av en serviceplan till den lokala enhetens förvaltningskostnader för vilka betalas en statlig ersätt-

ning som fastställs på kalkylmässiga grunder. För att öka antalet gårdsbesök är det motiverat att de resekostnader som besöken orsakar den lokala enheten undantagsvis ersätts enligt kostnadsgrunderna som en del av kostnaderna för avbytar-service. Det är nödvändigt att öka antalet gårdsbesök eftersom de serviceplaner som görs upp i samband med dem ökar kostnadseffektiviteten. Med hjälp av gårdsbesök och serviceplaner kan man exempelvis förbättra avbytarens arbetarskydd och minska kostnaderna för olycksfall i arbete och egendomsskador som uppstår i avbytararbetet. Tanken är den att LPA ska ge närmare anvisningar om uppgörande av serviceplaner och genomförande av gårdsbesök i anslutning till dem. Enligt den föreslagna bestämmelsen förutsätter ersättandet av kostnaderna att uppgifterna utförts i enlighet med LPA:s anvisningar. Det är motiverat eftersom LPA har ett helhetsansvar för att ökningen av anslaget i budgetpropositionen räcker till för de kostnader reformen för med sig.

Det föreslås att i 2 c-punkten intas en bestämmelse om att de kostnader som orsakas av i 16 a § i den föreslagna lagen avsedd lantbruksföretagsspecifik handledning av avbytare också berättigar till ersättning av staten, om handledningen skett i enlighet med LPA:s anvisningar. Kostnaderna uppstår i huvudsak av att den tid som åtgår till handledningen är avbytarens arbetstid, för vilken han eller hon har rätt att få lön, men hans eller hennes arbetsinsats är inte då direkt fokuserad på genomförande av sådan service som lagen avser. Tanken är den att endast ersätta sådana kostnader som orsakas av avbytarens lön jämte resor. Kostnader som anknyter till förvaltningen ersätts inte liksom inte heller eventuella kostnader som lantbruksföretagaren har. Ett tillägsvillkor för ersättning är att handledningen sker i enlighet med LPA:s anvisningar.

36 §. Avdrag på kostnader för avbytar-service. 1 mom. innebär att staten ersätter de nettokostnader som orsakas av avbytar-service. Från de kostnader som med stöd av 35 § berättigar till ersättning av staten avdras därför explicit alla inkomster av verksamheten. De vanligaste av dem nämns särskilt i punkterna 1—3. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 36 § i

den nuvarande lagen och praxisen vid tillämpningen av den men är till sin språkdräkt enklare och mera exakt.

I 2 mom. finns ett undantag från huvudregeln i 1 mom. Den föreslagna bestämmelsen innebär att man från kostnaderna för avbytar-service i vissa fall inte avdrar ett belopp som man fått från en kund i form av återbetalning av grundlös förmån. Bestämmelsen gäller en situation där kommunens lokala enhet har gett avbytar-service eller betalat ersättning för själv ordnad avbytar-tjänst i strid med gällande bestämmelser. Enligt 1 mom. 2 punkten i den föreslagna nya 40 a § ska en kommun i regel återbetala till staten den ersättning som staten betalat för de kostnader detta gett upphov till. I dylika fall får kommunen å sin sida behålla den ersättning som den i enlighet med den föreslagna 29 § kunnat indriva av kunden i form av återbetalning av en grundlös förmån och därför avdras den inte från de kostnader för avbytar-service som ska ersättas.

40 §. Slutpost och återbetalning av statens ersättning samt användning av återbetalt belopp. Paragrafen finns i 8 kap. som gäller ersättande av avbytar-kostnader till kommun som ingått uppdragsavtal med LPA. Enligt 39 § ska kommunen årligen ge LPA en redovisning över kostnaderna för avbytar-service enligt bokföringen för det föregående året. De förskott som kommunen fått motsvarar mera sällan helt de kostnader för avbytar-service som kommunen de facto haft. Den föreslagna paragrafen gäller sådana regelrätta åtgärder med hjälp av vilka den ersättning av staten som ska betalas för ett enskilt år kan justeras att motsvara de verkliga kostnaderna.

Om den granskade redovisningen visar att förskotten inte har räckt till för att täcka kommunens kostnader enligt bokföringen ska LPA enligt 1 mom. betala skillnaden mellan kostnaderna och förskotten till kommunen i form av en slutpost. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak 40 § 1 mom. i den nuvarande lagen men har i språkligt avseende förenklats.

I 2 mom. föreskrivs om kommunens skyldighet att återbetala överbetalda förskott i sådana fall där förskotten varit större än kostnaderna enligt bokföringen. Den föreslagna bestämmelsen avviker från 40 § 2 mom. i

den nuvarande lagen på så sätt att kommunen är skyldig att återbetala det överbetalda beloppet till LPA och inte till staten så som nu är fallet.

Enligt 3 *mom.* får LPA använda de återbetalda beloppen för förskott för kostnaderna för avbyttarservice eller för slutposter antingen under återbetalningsåret eller under året därpå. Det är meningen att ändringen ska tillämpas första gången på de återbetalningar som berör de förskott som betalats för kostnaderna för 2011. Detta föreskrivs i 5 *mom.* i ikraftträdelsebestämmelsen.

40 a §. Kommuns skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten. I paragrafen föreskrivs om kommunens skyldighet att återbetala en grundlös ersättning av staten om det efter det årligen återkommande förfarandet vid betalning av slutpost eller återbetalning av förskott som avses i 40 § konstateras att kommunen under något år fått ett för stort belopp i ersättning av staten. Ett fel kan exempelvis komma fram då LPA gör ett granskningsbesök hos den lokala enheten i kommunen för att säkerställa att enheten utför sitt uppdrag i enlighet med bestämmelserna och uppdragsavtalet.

I 1 *mom.* 1 *punkten* avses en situation där betalningen av den grundlösa ersättningen av staten har berott på ett fel i bokföringen. Det är då fråga om en sak mellan kommunen och staten där LPA har befogenhet att representera staten.

I 2 *punkten* föreskrivs om kommunens skyldighet att återbetala statens ersättning om de ersatta kostnaderna har uppstått på grund av att avbyttarservice eller ersättning för själv ordnad avbyttartjänst har getts i strid med gällande bestämmelser. Tanken är den att kommunen är skyldig att återbetala en statlig ersättning bara i sådana situationer där kommunen har tillämpat bestämmelserna fel. Någon återbetalningsskyldighet föreligger således inte om den på oriktiga grunder beviljade avbyttarservicen exempelvis har berott på kundens eller dennes företrädares svikliga förfarande eller på annan felaktig utredning som inlämnats till kommunen. I sådana fall finns det en tredje part, dvs. den kund som fått en tjänst eller ersättning som han eller hon inte är berättigad till.

Kommunen bör explicit indriva en ersättning av kunden för den grundlösa förmånen vilket framgår av 29 § i den föreslagna lagen. Om ett återkrav lyckas får kommunen på detta sätt en gottgörelse för den ekonomiska förlust kommunen drabbas av i och med att den blir tvungen att återbetala den grundlösa ersättningen av staten. Det återkrav som riktas mot kunden kan dock lämnas därefter om det anses skäligt och om felet berott på något annat än kundens eller dennes företrädares svikliga förfarande, eller om det belopp som ska återkrävas är litet. 2 *mom.* innehåller ett undantag från den i 1 *mom.* föreskrivna återbetalningsskyldigheten som anknyter till sådana situationer som nämns i det föregående. Enligt undantagsbestämmelsen är kommunen inte skyldig att återbetala statens ersättning till den del man avstått från återkrav. I sådana fall får staten stå för den ekonomiska förlusten. Om avståendet från återkrav baserar sig på kommunens beslut förutsätts att LPA har godkänt beslutet. De situationer som avses i bestämmelsen är sällsynta. Vid behov har LPA skäl att överlägga om saken med de olika parterna, exempelvis med social- och hälsovårdsministeriet, innan kommunens beslut godkänns. Inga formella krav eller tidsfrister ställs på godkännandet, som därför kan ske antingen i förväg eller i efterskott. Kommunen kan även begära ett i 37 § 2 *mom.* avsett förhandsbesked av LPA eftersom det i sista hand är fråga om huruvida de kostnader som uppstått för kommunen är nödvändiga på det sätt som avses i 35 §. Ett beslut om att avstå från återkrav kan också uppstå till följd av ett rättelseyrkande till LPA eller besvär över LPA:s beslut till en förvaltningsdomstol. Även i sådana fall befrias kommunen från att återbetala den grundlösa ersättningen av staten till den del man avstått från ett återkrav.

Kommunen är i regel skyldig att återbetala en grundlös ersättning av staten i andra fall än de som avses i 2 *mom.* Återbetalningen styrs direkt till staten i motsats till de på grundval av de årliga redovisningarna återbetalda förskotten som enligt förslaget återbetalas till LPA. Även i sådana fall gör LPA dock en framställan om återbetalning till kommunen i enlighet med 3 *mom.*

Enligt 4 mom. har LPA möjlighet att avstå från återkrav om det belopp som ska återbetalas är litet eller om ett återkrav kan anses oskäligt. Denna möjlighet gäller fall som avses i såväl 1 som 2 punkten i 1 mom. I sistnämnda fall kan en skälighetsprövning vara nödvändig exempelvis om det är beroende på tolkning huruvida kommunen förfarit i strid med gällande bestämmelser.

Eftersom LPA och kommunen sinsemellan står i ett avtalsförhållande kan LPA inte på ett förpliktande sätt besluta om återkrav eller om att avstå från ett sådant. Om samförstånd inte kan uppnås mellan avtalsparterna avgörs ärendet i förvaltningsdomstolen som ett förvaltningsvistemål i enlighet med 44 §.

42 §. Rättelseyrkande. I sak motsvarar 1 mom. 42 § 1 mom. i den nuvarande lagen förutom att man enligt den föreslagna bestämmelsen kan yrka på rättelse av den lokala enhetens beslut och inte ansvarspersonens beslut. Ändringen beror på den föreslagna 11 § på grund av vilken den lokala enheten beslutar om kundernas rättigheter och skyldigheter.

Enligt 2 mom. ska den lokala enheten primärt själv utreda om rättelseyrkandet kan bifallas, och den lokala enheten bör också själv rätta sitt beslut om den godkänner alla yrkanden. Rättelseyrkandet styrs till LPA för avgörande endast i sådana fall där den lokala enheten inte godkänner alla yrkanden. Den föreslagna paragrafen överensstämmer i huvudsak med 32 § i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare.

44 a §. Lantbruksföretagares anmälningsskyldighet. I 1 mom. föreskrivs om en lantbruksföretagares skyldighet att meddela den lokala enheten uppgifter om sig själv och sitt lantbruksföretag. Anmälningsskyldigheten gäller sådana uppgifter som kan inverka på ordnande av avbytarservice för honom eller henne. Uppgifterna kan gälla lantbruksföretagarens rätt att få service, servicens kvantitet eller avgifter som tas ut för servicen. Är det fråga om själv ordnad avbyttjänst är lantbruksföretagaren skyldig att ge uppgifter som inverkar på betalningen av en ersättning och ersättningens belopp. Enligt bestämmelsen är lantbruksföretagaren skyldig att ge uppgifter såväl på eget initiativ som på den lokala enhetens begäran. Hur kunden iakttagit sin an-

mälningsskyldighet kan bli föremål för prövning exempelvis i sådana fall där man överväger möjligheten att avstå från återkrav av en grundlös förmån som han eller hon har fått. I regel är det inte möjligt att avstå från ett återkrav om kunden förfarit svikligt och en försummelse av anmälningsskyldigheten kan i vissa fall vara ett bevis på svikligt förfarande.

Enligt 2 mom. ska de uppgifter som avses i 1 mom. också meddelas LPA då LPA behandlar ett yrkande på rättelse av den lokala enhetens beslut.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Bestämmelsen behövs för att lagstiftningen ska motsvara grundlagens krav på författningsnivå. 3—5 § i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare förpliktar lantbruksföretagaren att ge uppgifter för bestämmande av omfattningen av en avbyttardag.

46 §. Pensionsanstaltens utredningar över kostnaderna för avbytarservice. Paragrafen fogas till lagen i stället för den tidigare upphävda paragrafen. LPA ansvarar gentemot staten för att det i statsbudgeten reserverade anslaget för detta ändamål används ändamålsenligt. I paragrafen föreskrivs om LPA:s skyldighet att ge social- och hälsovårdsministeriet utredningar över användningen av anslaget.

Den i 1 punkten avsedda månatliga utredningen gäller de förskott som betalas till de lokala enheterna och de kostnader som LPA har för ordnande av avbytarservice i det fall LPA sköter de uppgifter som hör till en lokal enhet.

Enligt 2 punkten ska LPA dessutom årligen lämna in en totalredovisning över kostnaderna för avbytarservice under det föregående året samt över användningen av den ersättning av staten som betalts för dem. Med totalredovisning avses en utredning som berör de kostnader som avbytarservicen orsakat alla lokala enheter i landet och som baserar sig på de av LPA granskade redovisningarna. Av totalredovisningen framgår också hur mycket LPA måste betala i slutposter till kommunerna och hur stort belopp kommunerna varit tvungna att återbetala på grund av överbetalda förskott. På samma gång bör

LPA utreda på vilket sätt de återbetalda beloppen har använts.

En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i 20 § i den nuvarande förordningen som avses bli upphävd i och med lagändringen. Det är skäl att höja regleringen till lagnivå så att de förfaranden som gäller användningen av ersättningen av staten blir mera transparenta än vad nu är fallet. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 31 § i lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare.

47 §. Pensionsanstaltens skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten. Enligt den föreslagna paragrafen har LPA på motsvarande sätt som en kommun enligt den föreslagna 40 a § skyldighet att till staten återbetala en eventuell grundlös ersättning av staten. Bestämmelsen kan exempelvis tillämpas i fall där det kommer fram att LPA inte använt ett i enlighet med det föreslagna 40 § 3 mom. återbetalt belopp för betalning av förskott eller slutposter av ersättning av staten på det sätt som bestämmelsen förutsätter. Social- och hälsovårdsministeriet ska besluta om att det överbetalda beloppet återbetalas. Enligt 4 mom. kan ministeriet också besluta att det belopp som ska återbetalas avdras från en statlig ersättning som betalas senare. En motsvarande bestämmelse om återbetalning av grundlös förmån finns bland annat i lagen om statsandel för kommunal basservice.

47 a §. När betalningsskyldighet förfaller. I 1 mom. föreskrivs om tidsgränsen för när LPA:s och social- och hälsovårdsministeriets skyldighet att betala en utebliven ersättning av staten förfaller. En motsvarande bestämmelse om när betalningsskyldighet förfaller finns i 53 § i lagen om statsandel för kommunal basservice.

I 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt om när skyldigheten att återbetala en grundlös ersättning av staten förfaller. Förslaget motsvarar i sak den nuvarande regleringen eftersom man i 47 § i den gällande lagen vad beträffar grundlös ersättning av staten hänvisar till lagen om statsandelar till kommunerna som har upphävts genom lagen om statsandel för kommunal basservice.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2011.

Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska i 8 a § i den föreslagna lagen avsedda serviceplaner göras upp inom tre år för de gårdar som omfattas av lagen då den träder i kraft.

I 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreskrivs om förfarandet vid ersättande av resekostnader för uppgörande och översyn av serviceplaner samt av kostnader för lantbruksföretagsspecifik handledning av avbytare under övergångsperioden 2011—2013. Förenämnda nya kostnader för avbytar-service bör fördelas jämnt på övergångsperioden. Av den orsaken föreslås att utöver vad som föreskrivs i 35 § 2 mom. 2 b och 2 c-punkten förutsätter ersättandet av dessa kostnader under övergångsperioden att kostnaderna baserar sig på de planer som de enskilda lokala enheterna gjort upp och som LPA godkänt på förhand. LPA bör med beaktande av det anslag som står till förfogande se till att de nya tjänsterna genomförs stegvis. Tanken är den att tyngdpunkten här i början av övergångsperioden läggs på gårdar med långt driven automatisering samt på gårdar där lantbruksavbytare arbetar ensam. Det är motiverat att prioritera dessa gårdar bland annat på grund av att de i större utsträckning än andra gårdar är utsatta för skador som kan inträffa i samband med en avbyartjänst, och de skadestånd som eventuellt då måste betalas av statens medel kan bli stora. När planerna godkänns ska LPA dock beakta helhetsekonomiska synpunkter, exempelvis att det kan vara befogat att samtidigt göra upp planer för gårdar som är belägna nära varandra.

Ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. gäller bestämmelsen i 40 § 2 mom. i den föreslagna lagen om kommuns skyldighet att skyldighet att till LPA återbetala en grundlös ersättning av staten samt bestämmelsen i 3 mom. i samma paragraf om LPA:s rätt att använda de återbetalda beloppen för betalning av kommande förskott eller slutposter. Enligt förslaget tillämpas bestämmelserna första gången på de återbetalningar som gäller betalda förskott för kostnaderna för 2011.

En bestämmelse om till vilken del lagen ska tillämpas på fall som inträffat innan lagen trätt i kraft finns i 5 mom. Det föreslås att den föreslagna nya bestämmelsen i 29 § 3 mom. om skäliggörande av återkrav av av-

byttjänst som getts utan grund också tillämpas på fall där grunden för ett återkrav har uppstått redan före lagens ikraftträdande och där återkravsärendet ännu inte har avgjorts. Det är motiverat eftersom den nuvarande lagen inte innehåller möjlighet att skiljgöra ett återkrav.

Det föreslås likaså att 40 a och 47 § samt 47 a § 2 mom. i den föreslagna lagen ska tillämpas på återbetalning av statlig ersättning som en kommun eller LPA fått utan grund även i sådana situationer där grunden för återbetalningen har uppstått redan före lagens ikraftträdande och där återbetalningsärendet ännu inte har avgjorts. Det är motiverat eftersom den nuvarande lagen inte innehåller heltäckande bestämmelser om förfarandet vid återbetalning av grundlös ersättning av staten, och sådana fall kan komma fram först efter en lång tid.

1.2 Lag om ändring av 4 § i lagen om avbyttarservice för pälsdjursuppfödare

4 §. Avbyttarservicens kvantitet. Enligt 4 § i den gällande lagen fastställer social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående året maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar som kan ordnas per pälsdjursuppfödare under året i fråga. Det föreslås att paragrafen preciseras så att till den fogas ett bemyndigande enligt vilket det i paragrafen avsedda maximiantalet, som inver-

kar på kundens rättsställning, fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning inom ramen för det reservationsanslag som anvisats i statsbudgeten.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2011.

1.3 Lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare

5 §. Ersättnings belopp. Enligt 5 § i den gällande lagen fastställer social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående året maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare som ersätts under försöksåret i fråga. Det föreslås att paragrafen preciseras så att till den fogas ett bemyndigande enligt vilket det i paragrafen avsedda maximiantalet, som inverkar på kundens rättsställning, fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning inom ramen för det reservationsanslag som anvisats i statsbudgeten.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2011.

2 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2011.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 2—4 §, 7 b och 7 c §, 7 e § 2 mom., 8 och 11 §, 14 § 2 mom., 15 § 2 mom., 16 §, 24 § 2 mom., 28—30 §, 32, 36, 40, 42 och 47 §,

av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 458/2004 och 998/2008, 4 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 458/2004, 7 b och 7 c § samt 7 e § 2 mom. och 24 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1135/2001, 16, 30 och 36 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1135/2001 och 28 § sådan den lyder i lag 629/2003, samt

fogas till lagen nya 8 a, 16 a och 16 b §, till 35 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1263/2009, nya 2 b och 2 c-punkter, till lagen nya 40 a och 44 a § samt till lagen en ny 46 § i stället för den 46 § som upphävts genom lag 623/1999 som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Definitioner på lantbruk, husdjursproduktion och lantbruksföretag

I denna lag avses med:

1) *lantbruk* bedrivande av husdjursproduktion och växtodling som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967);

2) *husdjursproduktion* husdjursproduktion som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, dock inte renskötsel eller fiske;

3) *lantbruksföretag* lantbruk som bedrivs som en självständig ekonomisk enhet.

3 §

Definition på lantbruksföretagare

Med lantbruksföretagare avses i denna lag en person som genom att själv delta i arbetet bedriver lantbruk och

1) som varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har nämnda försäkring i kraft eller har lämnat in en ansökan om en sådan,

2) har beviljats på försäkring enligt 1 punkten baserad invalidpension i form av rehabiliteringsstöd, eller

3) som är i åldern 15—18 år och i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 punkten.

4 §

Lantbruksföretagare som har rätt till semester

Rätt till semester har en lantbruksföretagare vars husdjursproduktion vid den tidpunkt semestern hålls omfattar minst fyra husdjursenheter. En husdjursenhet bestäms per typ av djur på grundval av den arbetsmängd djurhållningen ger upphov till. Närmare bestämmelser om bestämmande av husdjursenhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett annat villkor för semester är att lantbruksföretagaren bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla. Lantbruksföretagaren anses bedriva husdjursproduktion som huvudsyssla om hans eller hennes arbetsinsats vid tidpunkten för avbytartjänsten och under de sex månader som föregår den har varit inriktad på bedrivande av lantbruk i minsta samma grad som ett arbete som sker ytterom lantbruksföretaget. En lantbruksföretagare anses dock inte bedriva husdjursproduktion

som huvudsyssla om i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) avsedd arbetslöshetsförmån betalas till honom eller henne eller om sådan förmån inte betalas på grund av att i 1 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd tid utan ersättning pågår. Närmare bestämmelser om bestämmande av huvudsyssla utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utän hinder av 1 och 2 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

1) under det kalenderår under vilket företagarens skyldighet att uppta i 3 § avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga, och inte heller

2) under den tid företagaren får full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

2 kap.

Rätt till avbytarservice

7 b §

Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) att ett barn som inte har fyllt 10 år insjuknat, för högst sju dagar, samt

2) för vård eller deltagande i rehabilitering av sjukt eller handikappat barn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen (1224/2004) avsedd specialvårdspenning betalas till honom eller henne.

7 c §

Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning samt för vård av barn och adoptivbarn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) graviditet, förlossning och vård av barn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen avsedd moderskaps- faderskaps- eller föräldrapenning betalas till honom eller henne, samt

2) vård av adoptivbarn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen avsedd föräldra- eller faderskapspenning för adoptivföräldrar betalas till honom eller henne.

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har en lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp för högst den tid han eller hon deltar i sådan utbildning för vilken beviljas

1) studiepenning för lantbruksföretagare som annat nationellt stöd enligt 6 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) eller

2) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000).

8 §

Omfattningen av en avbyttardag

Omfattningen av en avbyttardag anges i avbyttartimmar så att den i fråga om den företagare som får avbytarservice i genomsnitt motsvarar hans uppgiftsandel av den totala arbetstid som åtgår till lantbruksföretagets nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Antalet avbyttartimmar uppskattas utgående från antalet husdjur och typ av husdjur som ingår i husdjursproduktionen, produktionsmetoderna och -förhållandena på lägenheten samt tidpunkten för avbytarservicen. Vid uppskattningen av antalet avbyttartimmar beaktas även yrkesskickligheten hos den person som är avbyttare samt dennes förmåga att klara av de göromål som hör till avbyttartjänsten.

Närmare bestämmelser om fastställande av omfattningen av en avbyttardag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 a §

Serviceplan

För genomförande av avbytarservice för en semesterberättigad lantbruksföretagare ska den lokala enheten tillsammans med lantbruksföretagaren göra upp en serviceplan för lantbruksföretaget. En serviceplan kan vid behov göras upp även för genomförande av avbytarservice för annan än till semester berättigad lantbruksföretagare. Om lantbruksföretaget anlitar den avbytarservice som den lokala enheten ordnar uppgörs serviceplanen i samband med ett besök som personalen inom den lokala enhetens förvaltning gör på gården.

I serviceplanen antecknas åtminstone:

- 1) en beskrivning av det lantbruk som bedrivs i lantbruksföretaget,
- 2) antalet husdjur och typ av husdjur som ingår i husdjursproduktionen samt de arbetsmetoder som tillämpas vid skötseln av dem,
- 3) de arbeten som hör till den dagliga skötseln av de husdjur som ingår i husdjursproduktionen och till övriga nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget samt en uppskattning av den totala dagliga arbetstid som arbetena kräver,
- 4) de personer som stadigvarande arbetar i lantbruksföretaget,
- 5) lantbruksföretagarnas uppgiftsandelar av de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget, och
- 6) en uppskattning av omfattningen av en avbyttardag för lantbruksföretagarna.

Om den lokala enhetens avbytarservice anlitas ska åtminstone följande uppgifter dessutom antecknas i serviceplanen:

- 1) när besök på gården har gjorts och vem som deltagit i besöket,
- 2) tidpunkten för följande planerade besök,
- 3) den kompetensnivå som avbyttarbetena på gården förutsätter,
- 4) den lantbruksföretagsspecifika handledningen av avbyttare,
- 5) den gårdsspecifika avbytarservicehelheten,
- 6) de gårdsspecifika behoven av att utveckla avbytarservicen, och

7) under gårdsbesöket konstaterade viktiga arbetarskyddsfaktorer som berör avbyttarnas arbetsförhållanden samt den lokala enhetens krav på åtgärder gällande dem.

Serviceplanen ska ses över på lantbruksföretagarens eller den lokala enhetens initiativ, om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Om den lokala enhetens avbytarservice anlitas ska serviceplanen dock alltid ses över i samband med ett gårdsbesök som görs minst vart tredje år.

3 kap.

Förvaltning

11 §

Beslutsfattande

Den lokala enheten beslutar om lämnande av avbytarservice, ersättning som betalas för själv ordnad avbyttartjänst, avgift som tas ut av en servicemottagare, servicemottagares skyldighet att ersätta de kostnader som orsakats av avbytarservice som lämnats utan grund och återkrav av ersättning som betalats utan grund. Beslut delges en part på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

4 kap.

Avbytarservice som en lokal enhet ordnar

14 §

Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbytarservice

Om lantbruksföretagarna i lantbruksföretaget håller semester samtidigt eller om det endast finns en lantbruksföretagare i företaget som håller semester, ska den lokala enheten för att trygga skötseln av de husdjur som ingår i husdjursproduktionen vid behov utöver den sedvanliga avbyttartjänsten också ordna övervakningsbesök.

15 §

Sätt att ordna avbytarservice

Den lokala enheten ska anställa ett tillräckligt och ändamålsenligt antal lantbruksavbytare så att den service som denna lag förutsätter kan tryggas på ett flexibelt och ekonomiskt sätt.

16 §

Avbytaruppgifternas omfattning

Lantbruksavbytare ska sköta de uppgifter som hör till lantbruksföretagets husdjursproduktion samt andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget till den del de ingår i uppgiftsandelen för den lantbruksföretagare som är på semester eller får vikariehjälp.

16 a §

Lantbruksföretagsspecifik handledning av avbytare

Den lokala enheten ska tillsammans med lantbruksföretagaren se till att de lantbruksavbytare som anvisas lantbruksföretaget får lantbruksföretagsspecifik handledning på gården för de avbytaruppgifter som avses i 16 §.

16 b §

Avgiftsbelagd avbytarhjälp

Den lokala enheten kan ordna avgiftsbelagd avbytarhjälp för en semesterberättigad lantbruksföretagare mot i 28 § 1 mom. föreskriven avgift för högst 120 timmar per kalenderår. Ett villkor är att servicen inte äventyrar ordnande av semester eller vikariehjälp samt att servicen endast genomförs av en avbytare som regelbundet utför avbytararbete i den lokala enhetens tjänst eller en avbytare som avses i 15 § 1 mom. 2 punkten.

Den lokala enheten kan dessutom ordna avgiftsbelagd avbytarhjälp även för annan

person än lantbruksföretagare mot i 28 § 2 mom. föreskriven avgift om servicen inte äventyrar ordnande av semester, vikariehjälp eller avbytarhjälp enligt 1 mom.

5 kap.

Avbytarhjälp som en lantbruksföretagare själv ordnar

24 §

Lantbruksföretagares skyldighet att själv ordna sin avbytarhjälp

En lantbruksföretagare enligt 1 mom. kan också för sig själv ordna avgiftsbelagd avbytarhjälp som motsvarar service enligt 16 b § 1 mom.

6 kap.

Avgifter och ersättningar

28 §

Avgifter för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För avbytarhjälp enligt 16 b § 1 mom. upp bärs hos lantbruksföretagaren en timavgift som motsvarar minimigrundlönen per timme för en lantbruksavbytare enligt det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet, ökad med fem procent.

För avbytarhjälp enligt 16 b § 2 mom. upp bärs hos den som anlitar hjälpen en avgift som motsvarar minimigrundlönen per timme för en lantbruksavbytare enligt det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet, multiplicerad med 2,4.

29 §

Ersättning av service som lämnats utan grund och återbetalning av ersättning som betalats utan grund

Om avbytarservice har lämnats utan grund är den som fått servicen skyldig att ersätta de

kostnader som detta orsakat den lokala enheten.

Om ersättning för själv ordnad avbyttjänst har betalats utan grund är den som fått ersättningen skyldig att till den lokala enheten återbetala den överbetalda ersättningen.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis om detta anses skäligt och den ogrundade förmånen inte berott på svikligt förfarande från servicemottagarens, ersättningsmottagarens eller dennes företrädarens sida. Återkrav kan avstås från även då det belopp som ska återkrävas är litet. Beslut om återkrav ska fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade avbyttjänsten lämnades eller den ogrundade ersättningen betalades.

30 §

Dröjsmålsränta och verkställighet av betalningsskyldighet

Om en avgift för vikariehjälp eller avgiftsbelagd avbyttjänst eller en ersättning enligt 29 § inte har betalats senast på förfalldagen får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfalldagen på de grunder som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Den förfalldag som är grund för betalningen av dröjsmålsränta kan infalla tidigast två veckor efter den dag beslutet om avgiften eller återkravet har meddelats.

I 1 mom. avsedd avgift och ersättning jämte dröjsmålsräntor får indrivnas utan dom eller förvaltningsdomstols beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

7 kap.

Kostnader

32 §

Kostnaderna för den lokala förvaltningen

Till de kommuner som ingått uppdragsavtal och till pensionsanstalten betalas årligen skälig ersättning av statens medel för de

kostnader som skötseln av den lokala förvaltningen enligt denna lag orsakat. På pensionsanstaltens framställning fastställer statsrådet årligen före utgången av september ersättningens totalbelopp för det följande kalenderåret.

Närmare bestämmelser om betalning och fördelning av ersättningen samt om betalningstidpunkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Kostnader för avbyttjänst som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts

2 b) resekostnader som uppgörande och översyn av serviceplaner orsakat, till den del kostnaderna uppstått på grundval av uppdrag som utförts i enlighet med pensionsanstalten anvisningar,

2 c) kostnader som lantbruksföretagsspecifik handledning av lantbruksavbyttare orsakat, till den del kostnaderna uppstått på grundval av handledning som utförts i enlighet med pensionsanstalten anvisningar,

36 §

Avdrag på kostnader för avbyttjänst

Från de kostnader för avbyttjänst som berättigar till ersättning av staten avdras

1) avgifter för vikariehjälp och avgiftsbelagd avbyttjänst,

2) ersättningar enligt 29 §,

3) sjukdagpenningar och andra motsvarande förmåner till lantbruksavbyttare i den lokala enhetens tjänst till den del de betalas till arbetsgivaren,

4) övriga eventuella inkomster som anknyter till uppgifter enligt denna lag.

I 1 mom. 2 punkten avsedd ersättning avdras dock inte från kostnaderna för avbyttjänst, om ett belopp som motsvarar ersätt-

ningen har återbetalats till staten på grundval av 40 a § 1 mom. 2 punkten.

8 kap.

Ersättande av avbyttarkostnader till kommun som ingått uppdragsavtal

40 §

Slutpost och återbetalning av statens ersättning samt användning av återbetalt belopp

Om den av pensionsanstalten granskade redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för finansåret i fråga inte räcker till för att täcka kostnaderna enligt bokföringen som ordnande av avbyttarservicen orsakat, ska pensionsanstalten betala skillnaden mellan de faktiska kostnaderna och förskotten i form av en slutpost. Slutposten betalas före utgången av det år under vilket redovisningen lämnats till pensionsanstalten.

Om den av pensionsanstalten granskade redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för finansåret i fråga överstiger beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avbyttarservicen orsakat, ska kommunen återbetala det överbetalda beloppet till pensionsanstalten. Det överbetalda beloppet ska återbetalas senast på den av pensionsanstalten meddelade förfallodagen som får infalla tidigast en månad från det meddelandet skickades.

Belopp som återbetalats i enlighet med 2 mom. kan pensionsanstalten använda för betalning av förskott och slutposter under det år återbetalningen mottagits eller det därpå följande kalenderåret.

40 a §

Kommuns skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten

Kommun ska återbetala en grundlös ersättning av staten om

1) det efter granskningen av en redovisning kommer fram att kostnader som inte hör till kostnaderna för avbyttarservice har ingått i bokföringen eller om i 36 § avsedda inkomster inte har avdragits från kostnaderna för avbyttarservice, eller

2) den lokala enheten har gett avbyttarservice eller betalat ersättning för själv ordnad avbyttartjänst i strid med bestämmelserna.

I fall som avses i 1 mom. 2 punkten har kommunen dock ingen skyldighet att återbetala en ersättning av staten till den del den lokala enheten har avstått från ett mot en servicemottagare eller ersättningsmottagare riktat återkrav genom ett på 29 § 3 mom. baserat beslut som pensionsanstalten godkänt, eller genom beslut av pensionsanstalten eller förvaltningsdomstol.

Det grundlösa beloppet ska återbetalas senast på den av pensionsanstalten meddelade förfallodagen som får infalla tidigast en månad från det meddelandet skickades. På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen räknat från förfallodagen.

Återkrav av grundlös ersättning av staten kan avstås från helt eller delvis om dess belopp är litet eller om ett återkrav kan anses oskäligt.

9 kap.

Rättelse och sökande av ändring

42 §

Rättelseyrkande

I den lokala enhetens beslut enligt 11 § får ändring inte sökas genom besvär. Om en part är missnöjd med ett beslut har han rätt att inom 14 dagar från det han fick del av beslutet yrka på att pensionsanstalten rättar det. Rättelseyrkandet ska skriftligen lämnas till den lokala enheten inom nämnda tid.

Den lokala enheten ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner rättelseyrkandet. I övriga fall ska den lokala enheten utan dröjsmål sända rättelseyrkandet, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till pensionsanstalten.

10 kap.

Särskilda stadganden

44 a §

Lantbruksföretagares anmälningsskyldighet

En lantbruksföretagare ska meddela den lokala enheten sådana uppgifter om sig själv och sitt lantbruksföretag som kan inverka på ordnande av avbyttarservice för honom eller henne eller på erhållande av eller storleken på en ersättning som betalas för avbyttartjänst som han eller hon själv ordnar.

De uppgifter som avses i 1 mom. ska lantbruksföretagaren också meddela pensionsanstalten då den behandlar ett ärende på grundval av rättelseyrkande.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ges på grundval av 1 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Pensionsanstaltens utredningar över kostnaderna för avbyttarservice

Pensionsanstalten ska till social- och hälsovårdsministeriet

1) månatligen inlämna uppgift om det belopp som betalats som förskott till de kommuner som ingått uppdragsavtal och, i fall som avses i 13 §, över det belopp pensionsanstalten själv har använt för ordnande av avbyttarservice, samt

2) före utgången av året efter finansåret inlämna en totalredovisning över kostnaderna för avbyttarservice enligt 35 § och över användningen av den ersättning av staten som betalats för dem.

47 §

Pensionsanstaltens skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten

Om pensionsanstalten utan grund fått ersättning av staten enligt denna lag, ska soci-

al- och hälsovårdsministeriet bestämma att det överbetalda beloppet ska återbetalas.

På det belopp som återbetalas upp bärs en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen räknat från ingången av det kalenderår som följer på det år under vilket den grundlösa ersättningen av staten har betalats.

Återkrav av ett belopp som ska återbetalas kan avstås från helt eller delvis om beloppet är litet eller om ett återkrav kan anses oskäligt.

Social- och hälsovårdsministeriet får även besluta att ett belopp som ska återbetalas avdras senare i samband med utbetalningen av följande ersättning av staten.

47 a §

När betalningsskyldighet förfaller

Pensionsanstaltens samt social- och hälsovårdsministeriets skyldighet att betala en utebliven ersättning av staten upphör fem år efter utgången av det finansår mot vilket de till ersättning av staten berättigade kostnaderna riktar sig.

Kommuns och pensionsanstaltens skyldighet att återbetala en grundlös ersättning av staten upphör fem år efter utgången av det finansår under vilket ersättningen av staten har betalats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De lokala enheterna ska se till att serviceplanerna uppgjorts i enlighet med denna lag senast den 31 december 2013.

Utöver det som föreskrivs i 35 § 2 mom. 2 b och 2 c punkten förutsätter ersättandet av i nämnda bestämmelser avsedda kostnader under kalenderåren 2011—2013 att kostnaderna baserar sig på de planer som de enskilda lokala enheterna gjort upp och som pensionsanstalten har godkänt på förhand.

Trots bestämmelserna i 40 § 2 och 3 mom. tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på en statlig ersättning som ska återbetalas på grundval av redovisningarna för 2010.

29 § 3 mom., 40 a och 47 § samt 47 a § 2 mom. tillämpas även i sådana fall där grunden för återkrav eller återbetalning av

grundlös ersättning av staten har uppstått innan denna lag har trätt i kraft.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) 4 § som följer:

4 §

Avbytarservicens kvantitet

Maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar per pälsdjursuppfödare som kan ordnas under kalenderåret fastställs ge-

nom förordning av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret. Maximiantalet fastställs med beaktande av det anslag som står till disposition under året i fråga.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

3.

Lag**om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (1265/2009) 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Ersättnings belopp

Maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare som ersätts under kalenderåret fastställs genom förordning av social- och

hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret. Maximiantalet fastställs med beaktande av det anslag som står till disposition under året i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 september 2010

Republikens President**TARJA HALONEN**

Omsorgsminister *Paula Risikko*

1.

Lag**om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 2—4 §, 7 b och 7 c §, 7 e § 2 mom., 8 och 11 §, 14 § 2 mom., 15 § 2 mom., 16 §, 24 § 2 mom., 28—30 §, 32, 36, 40, 42 och 47 §,
 av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 458/2004 och 998/2008, 4 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 458/2004, 7 b och 7 c § samt 7 e § 2 mom. och 24 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1135/2001, 16, 30 och 36 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1135/2001 och 28 § sådan den lyder i lag 629/2003, samt
fogas till lagen nya 8 a, 16 a och 16 b §, till 35 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1263/2009, nya 2 b och 2 c-punkter, till lagen nya 40 a och 44 a § samt till lagen en ny 46 § i stället för den 46 § som upphävts genom lag 623/1999 som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

1 kap.

Allmänna stadganden**Allmänna stadganden**

2 §

2 §

*Definitioner på lantbruk, **kreatursskötsel** och lantbruksföretag**Definitioner på lantbruk, **husdjursproduktion** och lantbruksföretag*

I denna lag avses med

I denna lag avses med:

- 1) *lantbruk* bedrivande av kreatursskötsel och växtodling som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/67),
- 2) *kreatursskötsel* husdjursproduktion som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, dock inte renskötsel eller fiske,
- 3) *lantbruksföretag* lantbruk som bedrivs som en självständig ekonomisk enhet.

- 1) *lantbruk* bedrivande av husdjursproduktion och växtodling som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967);
- 2) *husdjursproduktion* husdjursproduktion som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, dock inte renskötsel eller fiske;
- 3) *lantbruksföretag* lantbruk som bedrivs som en självständig ekonomisk enhet.

3 §

3 §

*Definition på lantbruksföretagare**Definition på lantbruksföretagare*

Med lantbruksföretagare avses i denna lag en person som genom att själv delta i arbetet

Med lantbruksföretagare avses i denna lag en person som genom att själv delta i arbetet

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bedriver lantbruk och som

1) varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har nämnda försäkring i kraft eller har lämnat in en ansökan om en sådan, eller

2) har beviljats på försäkring enligt 1 punkten baserad invalidpension i form av *delpension* eller rehabiliteringsstöd.

Såsom lantbruksföretagare betraktas också sådan lantbruksidkare i åldern 15—18 år som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 mom. 1 punkten.

Såsom lantbruksföretagare betraktas inte en lantbruksidkare till vilken arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) betalas vid tidpunkten för avbyttjänsten. Som lantbruksföretagare betraktas inte heller lantbruksidkare som vid tidpunkten för avbyttjänsten inte har rätt till arbetslöshetsdagpenning av en sådan orsak som avses i 7, 8, 9 eller 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och inte heller en lantbruksidkare som saknar rätt till arbetsmarknadsstöd av skäl som avses i 17—20 §§ lagen om arbetsmarknadsstöd.

4 §

Lantbruksföretagare som har rätt till semester

Rätt till semester har en lantbruksföretagare som bedriver kreatursskötsel som huvudsyssla så som stadgas genom förordning. Kreatursskötseln skall vid den tidpunkt semestern hålls omfatta minst fyra husdjursenheter. Om husdjursenheter stadgas närmare genom förordning.

bedriver lantbruk och

1) som varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har nämnda försäkring i kraft eller har lämnat in en ansökan om en sådan,

2) har beviljats på försäkring enligt 1 punkten baserad invalidpension i form av rehabiliteringsstöd, eller

3) som är i åldern 15—18 år och i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 punkten.

4 §

Lantbruksföretagare som har rätt till semester

Rätt till semester har en lantbruksföretagare vars husdjursproduktion vid den tidpunkt semestern hålls omfattar minst fyra husdjursenheter. En husdjursenhet bestäms per typ av djur på grundval av den arbetsmängd djurhållningen ger upphov till. Närmare bestämmelser om bestämmande av husdjursenhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett annat villkor för semester är att lantbruksföretagaren bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla. Lantbruksföretagaren anses bedriva husdjursproduktion som huvudsyssla om hans eller hennes arbetsinsats vid tidpunkten för avbyttjänsten och under de sex månader som föregår den har varit inriktad på bedrivande av lantbruk i minsta

Utan hinder av 1 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

1) under det kalenderår under vilket företagarens skyldighet att uppta i 3 § 1 mom. 1 punkten avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterrätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga, och inte heller

2) under den tid företagaren får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

2 kap.

Rätt till avbytarservice

7 b §

Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) att ett barn som inte har fyllt 10 år insjuknat, för högst sju dagar, samt

2) vård eller på lag grundad rehabilitering av ett sjukt barn som inte har fyllt 16 år vid en verksamhetsenhet för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), för högst den tid som specialvårdspenning betalas till lantbruksföretagaren enligt sjukförsäkringslagen (364/1963).

samma grad som ett arbete som sker ytterom lantbruksföretaget. En lantbruksföretagare anses dock inte bedriva husdjursproduktion som huvudsyssla om i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) avsedd arbetslöshetsförmån betalas till honom eller henne eller om sådan förmån inte betalas på grund av att i 1 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd tid utan ersättning pågår. Närmare bestämmelser om bestämmande av huvudsyssla utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utan hinder av 1 och 2 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

1) under det kalenderår under vilket företagarens skyldighet att uppta i 3 § avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterrätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga, och inte heller

2) under den tid företagaren får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

2 kap.

Rätt till avbytarservice

7 b §

Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) att ett barn som inte har fyllt 10 år insjuknat, för högst sju dagar, samt

2) för vård eller deltagande i rehabilitering av sjukt eller handikappat barn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen (1224/2004) avsedd specialvårdspenning betalas till honom eller henne.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 c §

Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning, faderskapsledighet samt vård av adoptivbarn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) graviditet och förlossning, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till moderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 2) faderskapsledighet, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen, samt
- 3) vård av adoptivbarn som inte har fyllt sex år, räknat från den tidpunkt då barnet tas för vård, för högst den tid föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen betalas till lantbruksföretagaren.

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har en lantbruksföretagare som är berättigad till studiepenning för lantbruksföretagare enligt statsrådets beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (408/1997) eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning för högst den tid som en utbildning som stöds på det sätt som avses ovan varar.

8 §

Omfattningen av en avbyttardag

Omfattningen av en avbyttardag anges i avbyttartimmar så att den i fråga om den företagare som får avbyttarservice i genomsnitt motsvarar hans uppgiftsandel av den totala arbetstid som åtgår till lantbruksföretagets nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Antalet avbyttartimmar uppskattas utgående från antalet *kreatur* och typ av *krea-*

7 c §

Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning samt för vård av barn och adoptivbarn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) graviditet, förlossning och vård av barn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen avsedd moderskaps- faderskaps- eller föräldrapenning betalas till honom eller henne, samt
- 2) vård av adoptivbarn, för högst den tid i sjukförsäkringslagen avsedd föräldra- eller faderskapspenning för adoptivföräldrar betalas till honom eller henne.

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har en lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp för högst den tid han eller hon deltar i sådan utbildning för vilken beviljas

- 1) studiepenning för lantbruksföretagare som annat nationellt stöd enligt 6 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) eller
- 2) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000).

8 §

Omfattningen av en avbyttardag

Omfattningen av en avbyttardag anges i avbyttartimmar så att den i fråga om den företagare som får avbyttarservice i genomsnitt motsvarar hans uppgiftsandel av den totala arbetstid som åtgår till lantbruksföretagets nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Antalet avbyttartimmar uppskattas utgående från antalet *husdjur* och typ av *hus-*

tur, produktionsmetoderna och -förhållandena på lägenheten samt tidpunkten för avbytar-service så som stadgas närmare genom förordning. Vid uppskattningen av antalet avbytar-timmar beaktas även yrkesskickligheten hos den person som är avbytare samt dennes förmåga att klara av de göromål som hör till avbyttjänsten.

djur som ingår i husdjursproduktionen, produktionsmetoderna och -förhållandena på lägenheten samt tidpunkten för avbytar-service. Vid uppskattningen av antalet avbytar-timmar beaktas även yrkesskickligheten hos den person som är avbytare samt dennes förmåga att klara av de göromål som hör till avbyttjänsten.

Närmare bestämmelser om fastställande av omfattningen av en avbyttardag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 a §

Serviceplan

För genomförande av avbyttarservice för en semesterberättigad lantbruksföretagare ska den lokala enheten tillsammans med lantbruksföretagaren göra upp en serviceplan för lantbruksföretaget. En serviceplan kan vid behov göras upp även för genomförande av avbyttarservice för annan än till semester berättigad lantbruksföretagare. Om lantbruksföretaget anlitar den avbyttarservice som den lokala enheten ordnar uppgörs serviceplanen i samband med ett besök som personalen inom den lokala enhetens förvaltning gör på gården.

I serviceplanen antecknas åtminstone:

1) en beskrivning av det lantbruk som bedrivs i lantbruksföretaget,

2) antalet husdjur och typ av husdjur som ingår i husdjursproduktionen samt de arbetsmetoder som tillämpas vid skötseln av dem,

3) de arbeten som hör till den dagliga skötseln av de husdjur som ingår i husdjursproduktionen och till övriga nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget samt en uppskattning av den totala dagliga arbetstid som arbetena kräver,

4) de personer som stadigvarande arbetar i lantbruksföretaget,

5) lantbruksföretagarnas uppgiftsandelar av de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget, och

6) en uppskattning av omfattningen av en avbyttardag för lantbruksföretagarna.

Om den lokala enhetens avbyttarservice anlitas ska åtminstone följande uppgifter dess-

utom antecknas i serviceplanen:

- 1) när besök på gården har gjorts och vem som deltagit i besöket,
- 2) tidpunkten för följande planerade besök,
- 3) den kompetensnivå som avbytararbetena på gården förutsätter,
- 4) den lantbruksföretagsspecifika handledningen av avbytare,
- 5) den gårdsspecifika avbytar-servicehelheten,
- 6) de gårdsspecifika behoven av att utveckla avbytar-service, och
- 7) under gårdsbesöket konstaterade viktiga arbetarskyddsfaktorer som berör avbytarens arbetsförhållanden samt den lokala enhetens krav på åtgärder gällande dem.

Serviceplanen ska ses över på lantbruksföretagarens eller den lokala enhetens initiativ, om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Om den lokala enhetens avbytar-service anlitas ska serviceplanen dock alltid ses över i samband med ett gårdsbesök som görs minst vart tredje år.

3 kap.

Förvaltning

11 §

Beslutanderätt

Den ansvarsperson som avses i 10 § 3 mom. beslutar om lämnande av avbytar-service enligt 1 § 2 mom., avgifter som med stöd av denna lag skall uppbäras av en servicemottagare, servicemottagares skyldighet att ersätta de kostnader som orsakats av avbytar-service som lämnats utan grund samt om återkrav av ersättning enligt 1 § 2 mom. 2 punkten som betalats utan grund.

3 kap.

Förvaltning

11 §

Beslutsfattande

Den lokala enheten beslutar om lämnande av avbytar-service, ersättning som betalas för själv ordnad avbytar-tjänst, avgift som tas ut av en servicemottagare, servicemottagares skyldighet att ersätta de kostnader som orsakats av avbytar-service som lämnats utan grund och återkrav av ersättning som betalats utan grund. Beslut delges en part på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

4 kap.

Avbytar-service som en lokal enhet ordnar

14 §

Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbytar-service

Om lantbruksföretagarna i lantbruksföretaget håller semester samtidigt eller om det endast finns en lantbruksföretagare i företaget som håller semester, skall den lokala enheten för att trygga *kreatursskötseln* vid behov utöver den sedvanliga avbyttjänsten också ordna övervakningsbesök.

15 §

Sätt att ordna avbytar-service

Den lokala enheten skall anställa ett tillräckligt och ändamålsenligt antal i 1 mom. I punkten avsedda månadsavlönade och timavlönade lantbruksavbytare så att den service som denna lag förutsätter kan tryggas på ett flexibelt och ekonomiskt sätt. Antalet månadsavlönade avbytare skall så som stadgas närmare genom förordning ställas i relation till antalet lantbruksföretagare som anlitar den avbytar-service som den lokala enheten ordnar.

16 §

Avbytaruppgifternas omfattning samt avgiftsbelagd avbyttjänst

I 15 § avsedd lantbruksavbytare skall sköta de uppgifter som hör till lantbruksföretagets *kreatursskötsel* samt andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget.

På en till semester berättigad lantbruksföretagares begäran kan den lokala enheten

4 kap.

Avbytar-service som en lokal enhet ordnar

14 §

Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbytar-service

Om lantbruksföretagarna i lantbruksföretaget håller semester samtidigt eller om det endast finns en lantbruksföretagare i företaget som håller semester, ska den lokala enheten för att trygga *skötseln av de husdjur som ingår i husdjursproduktionen* vid behov utöver den sedvanliga avbyttjänsten också ordna övervakningsbesök.

15 §

Sätt att ordna avbyttjänst

Den lokala enheten ska anställa ett tillräckligt och ändamålsenligt antal lantbruksavbytare så att den service som denna lag förutsätter kan tryggas på ett flexibelt och ekonomiskt sätt.

16 §

Avbyttjänsternas omfattning

Lantbruksavbyttjäntaren ska sköta de uppgifter som hör till lantbruksföretagets *husdjursproduktion* samt andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget till den del de ingår i uppgiftsandelens för den lantbruksföretagare som är på semester eller får

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

anvisa en lantbruksavbytare som regelbundet utför avbytararbete eller en i 15 § 1 mom. 2 punkten avsedd lantbruksavbytare även för andra uppgifter än sådana som avses i denna lag mot i 28 § 1 mom. föreskriven avgift för högst 120 timmar per till semester berättigad lantbruksföretagare per kalenderår, om detta inte äventyrar ordnande av den service som avses i 14 §.

Den lokala enheten kan också på begäran av en annan än till semester berättigad lantbruksföretagare anvisa lantbruksavbytare också för andra uppgifter än sådana som avses i denna lag, om detta inte äventyrar ordnande av den service som avses i 14 § samt i 2 mom. Härvid är den som mottar servicen skyldig att ersätta de kostnader som servicen gett upphov till så som 28 § 2 mom. stadgar.

vikariehjälp.

16 a §

Lantbruksföretagsspecifik handledning av avbytare

Den lokala enheten ska tillsammans med lantbruksföretagaren se till att de lantbruksavbytare som anvisas lantbruksföretaget får lantbruksföretagsspecifik handledning på gården för de avbytaruppgifter som avses i 16 §.

16 b §

Avgiftsbelagd avbytarhjälp

Den lokala enheten kan ordna avgiftsbelagd avbytarhjälp för en semesterberättigad lantbruksföretagare mot i 28 § 1 mom. föreskriven avgift för högst 120 timmar per kalenderår. Ett villkor är att servicen inte äventyrar ordnande av semester eller vikariehjälp samt att servicen endast genomförs av en avbytare som regelbundet utför avbytararbete i den lokala enhetens tjänst eller en avbytare som avses i 15 § 1 mom. 2 punkten.

Den lokala enheten kan dessutom ordna avgiftsbelagd avbytarhjälp även för annan person än lantbruksföretagare mot i 28 § 2 mom. föreskriven avgift om servicen inte äventyrar ordnande av semester, vikariehjälp eller avbytarhjälp enligt 1 mom.

5 kap.

**Avbyttjänst som en lantbruksföretagare
själv ordnar**

24 §

*Lantbruksföretagares skyldighet att själv
ordna sin avbyttjänst*

En lantbruksföretagare enligt 1 mom. kan också för sig själv ordna avgiftsbelagd avbyttjänst som motsvarar service enligt 16 § 2 mom.

6 kap.

Avgifter och ersättningar

28 §

Avgifter för avgiftsbelagd avbyttjänst

För avbyttjänst enligt 16 § 2 mom. upp-
bärs hos lantbruksföretagaren en timavgift
som motsvarar minimigrundlönen per timme
för en lantbruksavbyttare enligt det allmänna
kommunala tjänste- och arbetskollektivavta-
let, ökad med *ett erfarenhetstillägg*.

För avbyttjänst enligt 16 § 3 mom. upp-
bärs hos den som anlitar hjälpen en avgift
som motsvarar minimigrundlönen per timme
för en lantbruksavbyttare enligt det allmänna
kommunala tjänste- och arbetskollektivavta-
let, multiplicerad med 2,4.

29 §

*Ersättande av **kostnader** för service som
lämnats utan grund **samt** återbetalning av er-
sättning som betalats utan grund*

Om avbyttarservice enligt 14 § har lämnats
utan grund är den som fått servicen skyldig
att enligt *grunderna* i 28 § 2 mom. ersätta de
kostnader som *den lokala enheten orsakats*.

Om en i 26 § *avsedd* ersättning betalats utan

5 kap.

**Avbyttjänst som en lantbruksföretagare
själv ordnar**

24 §

*Lantbruksföretagares skyldighet att själv
ordna sin avbyttjänst*

En lantbruksföretagare enligt 1 mom. kan
också för sig själv ordna avgiftsbelagd avby-
ttjänst som motsvarar service enligt 16 b §
1 mom.

6 kap.

Avgifter och ersättningar

28 §

Avgifter för avgiftsbelagd avbyttjänst

För avbyttjänst enligt 16 b § 1 mom. upp-
bärs hos lantbruksföretagaren en timavgift
som motsvarar minimigrundlönen per timme
för en lantbruksavbyttare enligt det allmänna
kommunala tjänste- och arbetskollektivavta-
let, ökad med *fem procent*.

För avbyttjänst enligt 16 b § 2 mom. upp-
bärs hos den som anlitar hjälpen en avgift
som motsvarar minimigrundlönen per timme
för en lantbruksavbyttare enligt det allmänna
kommunala tjänste- och arbetskollektivavta-
let, multiplicerad med 2,4.

29 §

*Ersättande av service som lämnats utan
grund **och** återbetalning av ersättning som
betalats utan grund*

Om avbyttarservice har lämnats utan grund
är den som fått servicen skyldig att ersätta de
kostnader som *detta orsakat den lokala enhe-
ten*.

Om ersättning för *själv ordnad avbyttar-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

grund är den som fått ersättningen skyldig att till den lokala enheten återbetala den överbetalda ersättningen.

tjänst har betalats utan grund är den som fått ersättningen skyldig att till den lokala enheten återbetala den överbetalda ersättningen.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis om detta anses skäligt och den ogrundade förmånen inte berott på svikligt förfarande från servicemottagarens, ersättningsmottagarens eller dennes företrädarens sida. Återkrav kan avstås från även då det belopp som ska återkrävas är litet. Beslut om återkrav ska fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade avbyttjänsten lämnades eller den ogrundade ersättningen betalades.

30 §

Dröjsmålsränta samt indrivning utan dom eller utslag

Om en i 27, 27 a—27 c eller 28 § avsedd avgift eller i 29 § 1 eller 2 mom. avsedd ersättning inte har betalats på förfalldagen, får en årlig dröjsmålsränta uppbäras från förfalldagen på de grunder som anges i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Den förfalldag som utgör grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor efter att den service som utgör grund för bestämmandet av avgiften har erhållits.

De i 1 mom. avsedda avgifterna och ersättningarna jämte dröjsmålsräntor får utsökas utan dom eller utslag så som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningssvåg (367/61).

7 kap.

Kostnader

32 §

Kostnaderna för den lokala förvaltningen

Vad 31 § 1 mom. stadgar gäller också de kostnader som skötseln av de lokala förvaltningsuppgifterna enligt denna lag orsakar pensionsanstalten och de kommuner som ingått uppdragsavtal.

Det totala beloppet av den ersättning som avses i 1 mom. fastställs årligen av statsrådet före utgången av september för det följande

30 §

Dröjsmålsränta och verkställighet av betalningsskyldighet

Om en avgift för vikariehjälp eller avgiftsbelagd avbyttjänst eller en ersättning enligt 29 § inte har betalats senast på förfalldagen får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfalldagen på de grunder som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Den förfalldag som är grund för betalningen av dröjsmålsränta kan infalla tidigast två veckor efter den dag beslutet om avgiften eller återkravet har meddelats.

I 1 mom. avsedd avgift och ersättning jämte dröjsmålsräntor får indrivna utan dom eller förvaltningsdomstols beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

7 kap.

Kostnader

32 §

Kostnaderna för den lokala förvaltningen

Till de kommuner som ingått uppdragsavtal och till pensionsanstalten betalas årligen skälig ersättning av statens medel för de kostnader som skötseln av den lokala förvaltningen enligt denna lag orsakat. På pensionsanstaltens framställning fastställer statsrådet årligen före utgången av september ersättningens totalbelopp för det följande

finansåret. Härvid beaktas

1) antalet dagar för vilka avbytarservice lämnats i hela landet under det finansår som föregår det år då ersättningen fastställs,

2) de kostnader som i genomsnitt uppskattas orsakas av avlöning av och kompletterande fackutbildning för den personal som avses i 10 § 3 mom. samt av byråuppgifter i anslutning till avbytarserviceverksamheten och andra motsvarande funktioner, samt

3) den uppskattade ändringen i kostnadsnivån så som föreskrivs i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

35 §

Kostnader för avbytarservice som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts

36 §

Avdrag på kostnader för avbytarservice

Såsom avdrag på kostnaderna enligt 35 § räknas

1) avgifter som uppbärs med stöd av 27, 27 a— 27 c och 28 § samt ersättningar som uppbärs med stöd av 29 § 1 och 2 mom.,

2) dagpenningar som med stöd av sjukförsäkringslagen betalas till en i 15 § 1 mom. 1 punkten avsedd lantbruksavbytares arbetsgivare, samt

3) övriga eventuella inkomster som anknyter till uppgifter enligt denna lag.

kalenderåret.

Närmare bestämmelser om betalning och fördelning av ersättningen samt om betalningstidpunkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Kostnader för avbytarservice som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts

2 b) resekostnader som uppgörande och översyn av serviceplaner orsakat, till den del kostnaderna uppstått på grundval av uppdrag som utförts i enlighet med pensionsanstalten anvisningar,

2 c) kostnader som lantbruksföretagsspecifik handledning av lantbruksavbytare orsakat, till den del kostnaderna uppstått på grundval av handledning som utförts i enlighet med pensionsanstalten anvisningar,

36 §

Avdrag på kostnader för avbytarservice

Från de kostnader för avbytarservice som berättigar till ersättning av staten avdras

1) avgifter för vikariehjälp och avgiftsbelagd avbytarhjälp,

2) ersättningar enligt 29 §,

3) sjukdagpenningar och andra motsvarande förmåner till lantbruksavbytare i den lokala enhetens tjänst till den del de betalas till arbetsgivaren,

4) övriga eventuella inkomster som anknyter till uppgifter enligt denna lag.

I 1 mom. 2 punkten avsedd ersättning av-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dras dock inte från kostnaderna för avbytar-service, om ett belopp som motsvarar ersättningen har återbetalats till staten på grundval av 40 a § 1 mom. 2 punkten.

8 kap.

8 kap.

Ersättande av avbytar-kostnader till kommun som ingått uppdragsavtal

Ersättande av avbytar-kostnader till kommun som ingått uppdragsavtal

40 §

40 §

Betalning av slutpost samt återbetalning av överbetalt förskott

Slutpost och återbetalning av statens ersättning samt användning av återbetalt belopp

Om det på grundvalen av den i 39 § avsedd redovisningen kan uppskattas att de förskott som betalats till kommunen för finansåret i fråga inte räcker till för att täcka kostnaderna för avbytar-service, skall pensionsanstalten i form av en slutpost betala skillnaden mellan de verkliga kostnaderna och förskotten. Slutposten betalas senast före utgången av det år under vilket redovisningen lämnats till pensionsanstalten.

Om redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för det berörda finansåret ensamma eller tillsammans med slutposten överstiger beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avbytar-service orsakat, skall kommunen återbetala det överbetalda beloppet till staten så som 47 § stadgar.

Om den av pensionsanstalten granskade redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för finansåret i fråga inte räcker till för att täcka kostnaderna enligt bokföringen som ordnande av avbytar-service orsakat, ska pensionsanstalten betala skillnaden mellan de faktiska kostnaderna och förskotten i form av en slutpost. Slutposten betalas före utgången av det år under vilket redovisningen lämnats till pensionsanstalten.

Om den av pensionsanstalten granskade redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för finansåret i fråga överstiger beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avbytar-service orsakat, ska kommunen återbetala det överbetalda beloppet till pensionsanstalten. Det överbetalda beloppet ska återbetalas senast på den av pensionsanstalten meddelade förfallodagen som får infalla tidigast en månad från det meddelandet skickades.

Belopp som återbetalats i enlighet med 2 mom. kan pensionsanstalten använda för betalning av förskott och slutposter under det år återbetalningen mottagits eller det därpå följande kalenderåret.

40 a §

Kommuns skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten

Kommun ska återbetala en grundlös ersättning av staten om

1) det efter granskningen av en redovisning kommer fram att kostnader som inte hör till kostnaderna för avbytar-service har ingått i bokföringen eller om i 36 § avsedda inkomster inte har avdragits från kostnaderna för avbytar-service, eller

2) den lokala enheten har gett avbytar-service eller betalat ersättning för själv ordnad avbytar-tjänst i strid med bestämmelserna.

I fall som avses i 1 mom. 2 punkten har kommunen dock ingen skyldighet att återbetala en ersättning av staten till den del den lokala enheten har avstått från ett mot en servicemottagare eller ersättningsmottagare riktat återkrav genom ett på 29 § 3 mom. baserat beslut som pensionsanstalten godkänt, eller genom beslut av pensionsanstalten eller förvaltningsdomstol.

Det grundlösa beloppet ska återbetalas senast på den av pensionsanstalten meddelade förfallodagen som får infalla tidigast en månad från det meddelandet skickades. På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen räknat från förfallodagen.

Återkrav av grundlös ersättning av staten kan avstås från helt eller delvis om dess belopp är litet eller om ett återkrav kan anses oskäligt.

9 kap.

Rättelse och sökande av ändring

42 §

Rättelseyrkande

I ett beslut som fattats av en i 11 § avsedd ansvarsperson får ändring inte sökas genom besvär. Om en part är missnöjd med ansvarspersons beslut har han rätt att inom 14 dagar från delfäendet yrka på att pensionsanstalten rättar beslutet. Rättelseyrkande skall inom nämnda tid lämnas till den lokala enheten, som utan dröjsmål skall sända handlingarna i ärendet jämte sitt utlåtande till pensionsanstalten.

Om inte något annat visas anses en part ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den

9 kap.

Rättelse och sökande av ändring

42 §

Rättelseyrkande

I den lokala enhetens beslut enligt 11 § får ändring inte sökas genom besvär. Om en part är missnöjd med ett beslut har han rätt att inom 14 dagar från det han fick del av beslutet yrka på att pensionsanstalten rättar det. Rättelseyrkandet ska skriftligen lämnas till den lokala enheten inom nämnda tid.

Den lokala enheten ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner rättelseyrkandet. I övriga fall ska den lokala enheten utan dröjsmål sända rättelseyrkandet, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till pensions-

dag då beslutet har postats under den av honom uppgivna adressen. anstalten.

10 kap.

Särskilda stadganden

44 a §

Lantbruksföretagares anmälningsskyldighet

En lantbruksföretagare ska meddela den lokala enheten sådana uppgifter om sig själv och sitt lantbruksföretag som kan inverka på ordnande av avbytarservice för honom eller henne eller på erhållande av eller storleken på en ersättning som betalas för avbytar-tjänst som han eller hon själv ordnar.

De uppgifter som avses i 1 mom. ska lantbruksföretagaren också meddela pensionsanstalten då den behandlar ett ärende på grundval av rättelseyrkande.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ges på grundval av 1 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Pensionsanstaltens utredningar över kostnaderna för avbytarservice

Pensionsanstalten ska till social- och hälsovårdsministeriet

1) månatligen inlämna uppgift om det belopp som betalats som förskott till de kommuner som ingått uppdragsavtal och, i fall som avses i 13 §, över det belopp pensionsanstalten själv har använt för ordnande av avbytarservice, samt

2) före utgången av året efter finansåret inlämna en totalredovisning över kostnaderna för avbytarservice enligt 35 § och över användningen av den ersättning av staten som betalats för dem.

47 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om pensionsanstalten eller en kommun som ingått uppdragsavtal utan grund har fått i denna lag avsedd ersättning av staten, skall det överbetalda beloppet återbetalas till staten. Beträffande återbetalning av grundlös förmån och förfall av betalningsskyldighet gäller i tillämpliga delar lagen om statsandelar till kommunerna.

47 §

Pensionsanstaltens skyldighet att återbetala grundlös ersättning av staten

Om pensionsanstalten utan grund fått ersättning av staten enligt denna lag, ska social- och hälsovårdsministeriet bestämma att det överbetalda beloppet ska återbetalas.

På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen räknat från ingången av det kalenderår som följer på det år under vilket den grundlösa ersättningen av staten har betalats.

Återkrav av ett belopp som ska återbetalas kan avstås från helt eller delvis om beloppet är litet eller om ett återkrav kan anses oskäligt.

Social- och hälsovårdsministeriet får även besluta att ett belopp som ska återbetalas avdras senare i samband med utbetalningen av följande ersättning av staten.

47 a §

När betalningsskyldighet förfaller

Pensionsanstaltens samt social- och hälsovårdsministeriets skyldighet att betala en utebliven ersättning av staten upphör fem år efter utgången av det finansår mot vilket de till ersättning av staten berättigade kostnaderna riktar sig.

Kommuns och pensionsanstaltens skyldighet att återbetala en grundlös ersättning av staten upphör fem år efter utgången av det finansår under vilket ersättningen av staten har betalats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De lokala enheterna ska se till att serviceplanerna uppgjorts i enlighet med denna lag senast den 31 december 2013.

Utöver det som föreskrivs i 35 § 2 mom. 2 b och 2 c punkten förutsätter ersättandet av i nämnda bestämmelser avsedda kostnader under kalenderåren 2011—2013 att kostnaderna baserar sig på de planer som de enskilda lokala enheterna gjort upp och som pensionsanstalten har godkänt på förhand.

Trots bestämmelserna i 40 § 2 och 3 mom. tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på en statlig ersättning som ska återbetalas på grundval av redovisningarna för 2010.

29 § 3 mom., 40 a och 47 § samt 47 a § 2 mom. tillämpas även i sådana fall där grunden för återkrav eller återbetalning av grundlös ersättning av staten har uppstått innan denna lag har trätt i kraft.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Avbytarservicens kvantitet

På förslag av LPA fastställer social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar per pälsdjursuppfödare som kan ordnas under kalenderåret.

Föreslagen lydelse

4 §

Avbytarservicens kvantitet

Maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar per pälsdjursuppfödare som kan ordnas under kalenderåret fastställs genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret. Maximiantalet fastställs med beaktande av det anslag som står till disposition under året i fråga.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

3.

Lag**om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (1265/2009) 5 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Ersättningens belopp

Före utgången av det föregående kalenderåret fastställer social- och hälsovårdsministeriet maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare som ersätts under kalenderåret.

Föreslagen lydelse

5 §

Ersättningens belopp

Maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare som ersätts under kalenderåret fastställs genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret. Maximiantalet fastställs med beaktande av det anslag som står till disposition under året i fråga.

Denna lag träder i kraft den *20* .

Statsrådets förordning

om ändring av förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare

Utfärdad i Helsingfors den

20

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

upphävs 6 och 20 § i förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1333/1996) och

ändras 1 § 2 punkten och 2 §, som följer:

1 §

Husdjursenhet

Såsom en husdjursenhet som avses i 4 § 1 mom. lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996), nedan avbytar-service-lagen, anses

2) två hästar,

2 §

Bedrivande av husdjursproduktion som huvudsyssla

Såsom en person som bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla enligt 4 § 2 mom. i avbytar-service-lagen betraktas en idkare av husdjursproduktion

1) som vid tidpunkten för avbytar-tjänsten inte arbetar utanför gårdsbruksenheten i ett arbets- eller tjänsteförhållande som pågår minst tre månader och inte heller bedriver en från lantbruket avskild företagsverksamhet

från en servicepunkt som ligger ytterom gårdsbruksenheten, samt

2) som inte heller under de sex månader som föregår tidpunkten för avbytar-tjänsten har arbetat utanför lägenheten på det sätt som avses i 1 punkten.

Utan hinder av vad 1 mom. bestämmer betraktas såsom en person som bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla en idkare av husdjursproduktion som vid sidan av sitt arbete utanför gårdsbruksenheten har varit sysselsatt i göromål som hänför sig till idkande av lantbruk i sådan grad att antalet arbetstimmar för honom i dessa göromål kan uppskattas motsvara minst det antal arbetstimmar som för honom åtgått till arbetet utanför gårdsbrukslägenheten.

När den i 2 mom. avsedda arbetstiden som hänför sig till idkande av lantbruk uppskattas beaktas det genomsnittliga antal arbetstimmar per vecka som för idkaren av lantbruk åtgår till lantbruksföretagets husdjursproduktion och andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget.

Denna förordning träder i kraft den 20 .